

Klassivõitlus

Duganski proletariaat täitis viie-aasta plaani esimesel aastal oma programmi kõrgemalt kui ette oli nähtud ja lohistub täita viie-aasta plaani nelja aastaga.

Ümberfündimise olustatavatel filmopileetidel

„Kui kõit see (viie-aasta plaan nimelt) teostub, on see suurim sündmus maailma majanduses sajandite järel.“

Kes see Nõukogude Liidu 5-aasta plaani nii kõrgelt hindab? Ei muu kui Eesti pangahärrade ja wabrikantide häälekandja „Päewaleht“, kes oma 21. okt. numbris toob huwitawa — nimelt „Päewalehe“ kohta huwitawa — juhtkirja 5-aastase plaani ja töörahwariigi wõitluse käesolewa järgu kohta, pealkirja all: „Wenemaa ümberfündimine“.

Mis on siis kodanlifel ajalehel, mis ideoloogiliselt imeb inglise imperialismi rinna otsas, mis on „Päewalehel“ ütelda selle majanduspoliitika kohta, mida teostab Nõukogude Liit oma viie-aasta plaani järele?

„Äinud aastal sel ajal ei uskunud wälismaail peale töstusliffitude kommunistide ükski terve taibuga inimene, et pjatiljetka oleks üldse teostataw... Ei tuntud weel küllalbaselt Stalinit ja stalinlasi.“

„Aga praegu näib, et pjatiljetka esimene aasta on teostatud määralt, mis mitmel alal õige suure protsendi wõrra ületab ettefeatud normid... On praegu kodanlifeski maailmas autoriteetlikke inimesi, kes hakkawad juba uskuma, et pjatiljetka teostub siiski ja weel kiiremini kui viie-aasta jooksul.“

Siis toob leht mõned arwulised andmed ühismaapidamise kohta 5-aasta plaani järele ja lisab juure: „Need arwud annawad mõndagi mõelba ja nende üle maksab mõelba. Kui kõit teostub, on see suurim sündmus maailma majanduses sajandite järel. Ja kui ei teostu, on see suurim majanduslik katus, mis maailm eales näinud. Kommunismi pealahing lüüakse külas — Wene külas.“

* * *

Tõime wäljawõtte pikemalt, sest mitte tihiti ei leia meie kodanlifeski kirjandusest seesuguseid mõtteid nõukoguderiigi sotsialistilise ehitusettebõ kohta, kuigi „Päewaleht“ ainult oma kitsa waateringi järele otsustabes arwab, nagu poleks kodanlifes, ka-

pitalistlises maailmas siamaani ainustki aruga inimest olnud, kes selle ihitusettebõ täideminetu sisse oleks uskunud. Ei puudu kodanlifeski ilmas need uslujad, kuid puudub ajakirjandus, kes nende arwamistele ruumi annaks.

Aga mitte see pole lõpuks tähtis, kas kodanline ilm usub wõi mitte — sest mitte kodanlise ilmaga ei ehita N. Liidu töelisteklass uut, klassideta ühiskonda: terwtuna wõetult on kodanline maailm igatahes sotsialismi ehitamise wastane, ka siis, kui üsfilud teifiti mõtlewad wõi kui arugi saadakse, et see ülesehitamine mitte wõimatu pole. Wõi wõiks teegi arwata, nagu jätaks „Päewalehe“ kurnajate-kõidkond oma wihawaenu töelisteklassi wastu ainult sellepärast, et „jonnakad tõsiasjad“ temalegi selgeks teewad, et N. Liidu töelised suundawad oma ehituselkama lõpule wiia? Muibugi mitte — klassiwaen ei teki ega olene inimeste isiklike heakswarmise ja arusaamise järele; ta oleneb ja ripub klassi huwidest.

„Päewalehe“ kirjutus on siiski mitmei huwitaw dokument, kõigepealt just sellepoolest, et ta näitab, kuidas wääramatud tõsiasjad oma „jonnakusega“ kõige juurdu numadki klassilised eelarwamised enda ette põlwili suruwad. Aegu, mida aasta eest ükski taibuga inimene — „Päewalehe“ hinnangu järele pole ju kommunistidel üldse taipu peas! — ei uskunud, tunnistasawad nüüd isegi „autoriteetlikud inimesed“ õigeks, ja „Päewalehe“, ning üldse eesti kodanlised takfid, kes eluag aina „autoriteetide“, s.o. peremeeste poole — olgu tsaarivalitsuse kardawoi wõi inglise imperialismistide rahanduskomisfari näol — on üles wahiinud, hakkawad järele haukuma. Wõiks ju muibugi küsida, kumbal siis nüüd lõpuks rohkem taipu peas ojutus, kas nall isegi „autoriteetlikel“ tarkadel kodanlifeski ilmaft, kes aasta tagasi 5-aasta plaani üle paremal juhtumil ainult pead wangu-takfid, pahemal lausa hirwitakfid, wõi — neil lihtsatel wene töelistel, kes oma juhtiva partei järele sammudes kindla teadmisega ja kawatundisalt seda plaani teostama hakkasid. Aga seda küsimust ei otsusta

waidlus, waid ajalugu, tõstasjad, ja luzejal ei ole raske oma järeldusi teha.

Viite-aasta plaani teostamine tähendab aga ajaloo enam kui ennenägematut katset, kui suuremat majanduslist sündmust. „Päewalehe“ juhtkirjanik aimab seda ja lõpetab salapäraselt: see annab mõelda, selle üle miks mõelda... Siitamaani me seda igatahes pole kuulnud, et kodanlike ilma majanduse- ja ühiskonnatargad — kordame veel: „Päewalehe“ juhtkirjanik on siin ainult „autoriteetidele“ järeldustaja — tarvilikeks oleksid pidanud kommunistlike „ilmaparandajate“ „unistuste“ üle järele mõelda, oma pead waevata nende „õhulosside“ kallal, mille kohta kodanlike teaduseilm annu juba oma otuse on annud. Ja see otus on tuhandel kujul kinnitatud, et sotsialism ebareaalne, täidewiimatu, teostamatu on — kui loqu oma olemise poolest vastukäiw inimese sügawemale loomule. Ja samuti tuhandeil kordadel on iga maa kodanlike ideoloogid, küll raamatutes, iseäranis aga ajalehtedes tõendanud, et „kommunismil pinda ei olewat“ ega wõiwatki olla „kainemalt mõtlemate“ inimeste hulgas, kes õhulosside järgi ei taha jooksta.

Õhule seda oleme lõpmatuseni kuulnud, ja selle kõrwal kinnitust, et just kodanlike ilm, kapitalistlike, eraomanduslike kord see „kõigist ilmadest kõige parem“, kõige paremini korraldatud, kõige suuremate edene misewõimalustega jne olewat. Kui nii, siis oleks muidugi asjatu ja rumal hakata pead waevama veel mingisuguste uute ühiskonnawormide kallal, mis pealegi inimese „loomule“ wastuwõtmatud.

Kui aga nüüd kodanlike esindajad viite-aasta plaani juures tunnistawad, et see neid mõtlema paneb, et neil siin tõesti asja mõelda on, siis wõib see ainult ühte tähendada: Nõukogude Liidu sotsialistlike ehitusettebõ sunnib kodanlust endalt küsimä, sunnib awalikult tunnistama, et ta kahtlema hakkab kapitalistlike ilma kui kõigist kõige parema ilma juures. See tähendab aga kahtlust kodanlike ilma jääduse kohta üldse. Ja see asjaolu on igatahes lõpmatu tähtis selles kahe ilma wõitluses, sellel proletaarse rewolutsiooni ajajärgul, mida meie läbi elame.

Tõepoolest, kas wõime alahinnata seda wõitu, et sotsialismi ehitamise tulemused nõukoguwõimu 12. aastapäewal on suutnud kõigutada kapitalistlike ilma ühiskondlist ebajumalat — usku kodanlike korra jääduseesse, usku ta olemisoleku ainuõiguseesse. Muidugi oleks lapsik arvata, et kodanlus sellest peaks järeldusi tegema, mida terve mõistus nõuab, s.o. uue ühiskonnakorra poole tüürima hakkama. Ei, teadlikult kodanlus enesetapmisele ei lähe, ta teeb seda teadmatult, stüühhiliselt, nagu ta kapitalistlike korda siitamaani on arendanud, mängukannits, teguriks olles majanduslike arenemise seaduste käes, wiies kapitalistlike korra paratamatule lagunemisele, hääbumisele. Kuid just selles lagunemiseproffessis pole kaugeltki ükskõik, mis sugune arwamine kodanlusele, kes ikka suurema pingutuslega peab jõudu organiseerima wõitluseks sees- ja wäljaspool, selles otustawatele lahingutele ettewalmistamise seisukorras pole ammugi mitte ükskõik, kuidas kodanlus oma jalgealust hindab. Kas wõis näiteks tsaarivõimu jäänusi nende wõitluses ajaloo hukkamõistetud korra eest, millesse neil endilgi usk puudus, kuidagi wõrrelda kodanlike esiwõitlusega sel ajajärgul, kui kapitalism ühiskonnas edutandmat korda tähendas, rääkimata wõimuletungiwa proletariaadi wõitlusest wäest? Muidugi mitte. Ja kuigi nende ideoloogiline mädanus oli nende ühiskondlike mädanuse tulemus, siis aitas esimene kahtlemata paljugi kaasa nende organisatsioonilisele, sõjalisele lode wusele ja lagunemisele.

Kodanlike hinnang sotsialismi ehituse tööle ei jää aga ainult kodanlike piiridesse, ta walgub ka töörahwa lihtidesse, kes oma ühiskondlike seisukoha järele, oma klassihuwide järele loomulikult kõige suurema huwiga Nõukogude Liidu ehitusettebõ jälgivad. Siitamaani püüdis kodanlus seda oma ideoloogilise suitsuga takistada; ta teeb seda kahtlemata ebaspidigi, aga lihtikesedki pilgud, mis töörahwas seesugustel awaliktude tunnistuste filmavilkudel saab Nõukogude Liidu tõelikkuseesse heita, on palju wähesemalt tõelisele — ja just see on kodanlike käes tugewaks sõjariistaks töörahwa pimestamisel — tõelisele häwitawad seesugused lihtikesed tunnistused kõik selle passu udupilwe, mis kodanlus ja sotsid

töbrahwariigi ülesehitamisetöö tõelise tähtsuse varjamiseks on kogu puhunud.

Viimaks on kodanluse tunnustusel teatud määral tähtsust ka ehitajate jõupingutuse kohta: kas ei ütle see neile, kellel vast vähegi veel kahtlust on sotsialismi võiduse, et need katsepõlvitsemised täitsa alusetu on, ja kas ei näe nüüd need, kes samade Päevalehtede ja Waba Maade, Postimeeste ja Rajade killameeste kihutusel üldise ehitusetöö juurest kodanlike demokraatia põõsastiku poole piiluvad, kas ei näe nad nüüd, et see poliitika wale on?

* * *

Mitte vähem huwitav ei ole, mis kodanline juhtkirjanik sotsialismi ehituse sifemiseft seisukorrast kõneleb:

„Eftivad need, kes ütlevad või usuvad, et kogu sealne slaawlaste = ugrilaste = mongoolaste = türklaste jne mafs oleks „ärta-mas“ või ka või instinktiivselt algamas kommunistivastast üldtegevust. Just vastuoksa: talle enesele tungib kommunistim peale rängemalt kui kunagi warem, surub peale otjustawalt. Seepärast siis mõibki anda praegusele perioodile otjustawa perioodi nime, seepärast on seal kõik nn. „aktiivsed wastupanud“, seepärast on seal ainetepuudused — praeguse sifemise ja üldise korra ja näo ümbermuutmise paratamatud walud.“

Kodanlus näeks muidugi parema meelega, et see mitmerahwuline talurahwakogu, mille üldarw ulatab saja miljonini, „algaks kommunistivastast üldtegevust“ (s.o. mäsju), kuid seda ei ole; seda on niimõrd wähe, et kodanline ajakirjanik harilikku wiisi järele „kirpugi“ ei leia, millest elementaarse üles puhuda. Ja ta tunnustab seda kategoorilise eitamiseega. Talurahwahulk ei ole nõukogude wastane.

Liikumine sünnib teistfugusel sihil: kommunistim on peale tungimas ja teeb seda otjustawalt. Sotsialismi ehitamises on kätte jõudnud otjustaw ajajärg, ja „kommunistim pealahing lüüakse külas — Wene külas“. See on tõiste sõnadega ja muidugi teistf seisukohast waadatud kinnitus sellele, mis kõneles ja kirjutas Lenin 1921. aastal („WRP taktika“... kõne Kominterni 3. kongr.):

„Peale selle furnajateklassi on pea kõigil kapitalistlikel maal, wälja arwatud wähest eht Inglismaa, wäike-kaubawalmistajate ja wäikemaapidajate klass. Resolutsiooni peatükisimus seisab nüüd woitluses selle kahe klassiga.“ (Lenini sõrendus.)

Ei ole muidugi tarwis siin pikemalt seletama hakata seda enamlaste poliitika aabitsatõde, et nimetatud kahe klassi wastu woitlemisel mitte neid abinõusid ja wiisid ei saa tarwitada, mida proletariaat tarwitas kapitalistide ja mõisnikkude wastu, s.o. nende omanduse ärarõõtmist. Kuid samuti tuleb kindlasti meeles pidada, et sotsialismi kaswamise ajajärg — woitlemise ajajärg on, nagu seda Lenin ütles, mitte aga klassiwahede ja klassiwoitluse kinnimäärimise ajajärg, nagu seda parempoolsed Buharinaga eesotsas tõendada püüawad. „Kommunistim tungib otjustawalt peale“, näeb ja kinnitab kodanline ajakirjanik. Mitte wäikemaapidajale, waid wäikemaapidamisele. Kas kodanlus sellest wähest arust saab või mitte, ei tea, aga tagajärge hindab ta dieti: talurahwa koguhulk ei mõtlegi wastupanetu peale. See aga tähendab, et ta pealetungimisest enda huwidele kahju ei näe ega tarda.

Näib, nagu oleks kodanline waenlane siin waheforda selgemini tabanud kui meie parempoolse kallakuga seltsimehed. Eftimene eraldab „nõndanimetatud „aktiivsed wastupanud““ talurahwa koguhulga huwideft, teeb seega wähest kulakute üksikute wäljaastumiste ja talurahwa üldkogu wahel, kuna parempoolsed nende kahe kihi saatusi tihedalt siduda püüawad; weel enam — woimalikult peawad, et kulakud rahulikult teel talurahwa laiade hullkade jälgil... sotsialismi kaswawad.

See wähe nägemine ja wähe tegemine selle wahel, kuidas wäike kulakutekiht ja kuidas talurahwa laialdane kogu „kommunistim pealetungimisele“ reageerib (wastutegevust awaldab), on äärmiselt huwitaw. Ta tõmbab nagu läbilõike sotsialismi ehitamise käesolewa ajajärgu sifust. Kuigi nähtud läbi kodanlike ilmawaate prillide, tabab see siiski terawalt ajajärgu põhiole.

Meie seisame jälle teatud wiisil murdepunktil, nagu uue majanduspoliitika mäsmapanekul. Siis algas sotsialistilise töös-

tuse ülesehitamine osalt väikewalmistuse toetusel, algas fotsialistilise korra aluspõhja loomine. Müüd on tööstuse fotsialistiline osa sebamõrd tugevnenud, et tema abil fotsialistilise põllumajanduse loomisele võib minna. Mis omatorda jälle võimaluse annab tööstust kiiremal käigul edasi viia ja fotsialismi ehitamist ka teistel aladel kiirustada. Sotsialismi ehitustöö tänapäew kinnitab täiel määral seda industriaaliseerimise poliitikat nõukogude majanduses, mille kallal mõni aasta tagasi suuri lahinguid löödi kallakutega. Müüd peaks püüawelge olema, et see majanduspoliitika sihtjoon õige oli ja õigeks jääb. Ei ole kahtlust, et ueli järgmist aastat ka partei ja nõukoguwaltisuse nüüdsel põllumajanduspoliitika õigeks tunnustawad.

Maastused, tahtused, ajutised puudused, wastupanetud — kõik see on „praeguse sisetamise ja üldise korra ja nõo ümbermuutmise paratamatud walud“. Isegi kodanline ajakirjanik ei pea neid walusid surmatõbeks, ei näe neis hädaohtu nõukogudekorrale. Ja selleski määratu lahkumisel kõigest, mida siitamaani oleme harjunud kuulma. „Hall talurahwamaas“ oli see salapärane jõud, mille otse töörahwariigi fotsialismi-ehitamise wanter pidi puruks jootsma. Tõbbisteklassi tunneb iqa maa kodanlus liig hästi selles, et siit uuele ühiskonnakorrale hädaohtu loota, naagu sofsid seda filmatirjaliselt teewad. Müid talurahwas, sellele pandi wiimane lootus. Ja mitte ilma põhjuseta. „Rahwuswahelisest seisukohast on sel määratu tähtsus, et meie püüame kindlaks teha wahetorda riigihõimul olewa proletariaadi ja wiimase kapitalistilise klassi, kapitalismi silgawama aluspõhja, wäiteomanduse, wäikewalmistaja wahel“, ütleb Lenin eespool nimetatud kõnes. See wiimane kapitalistiline klass on olnud siitamaani kogu kodanlise ilma lootus nõukoguwaltisuse langetamises. Wäikewalmistaja eramajandus pidi täide wiima selle, millega toime ei saanud rahwuswahelise imperialismi wäed 1918—1921. aa.

Müüd tunnustatakse awalikult, et see „hall maas“ ei mõtlegi kommunismi wastu üles tõusta, ei ole isegi ta slüüthhilist liikumist oodata. Ja kulakud? Mendel „aktiivne wastupanu“ on „iseenefest passiiwne

nurkapugemine“. Ka see hinnang on huzwitaw. Kulakud ajawad küüned wastu, klassiwoitlus terawneb, aga selle tulemuseks ei näe kodanlusi mingit wõitu, waid tunnustab selle siifuliselt taganemiseks — kulakud awaldawad wihasi wõitlust mitte wõidu lootuses waid meeleheitel, wiimseks wastupanekuks. Wõitlus terawneb, kuid ta ei lähe mitte uue rewolutsiooni, waid kodanluse kokkuwarisemise poole.

Meie seisame tõesti ümberümbimise raskeematel filmapiltudel. Mitte ainult sellepärast, et meie pealetung külas kulaku wihaselise wastupanekule ajab, et wõitlus sel wäerinnal terawneb. Mitte ka ainult sellepärast, et meie samal ajal, kui tööstuse edasiarendamine hiiglasuurt jõupingutust nõuab, põllumajanduse ümberehitamise hiiglatöö oleme ette wõtnud. Selle kõigea saafime walmis, kui rahwuswaheline olukord meid meie ehitustööd ei seigaks. Müid seal kaswab iika ähwardawamalt sõjahädaoht; imperialistiliste riikide poliitika tüüris päratu kiirusega sõja poole — kokkupõrkamisele üksiteise wahel ja lalalungimisele Nõukogude Liidule.

Maakab meele tuletada ainult neid sõjalisi sõlmitusi, millest Eesti on mööbunud aastapäewadel osa wõtnud, et wõeldu käega katsutawalt kinnitada. Lord Laidoneri wennastamine Poola kindralstaabiga ja selle peale ta sõit Rootsi ja Taanimaale, kus wastawate sõjajõududega ja walitsejatega salajaid läbirääkimisi peeti — muidwai mitte ilusa ilma ja kohwi maitse üle. Siis Eesti, Läti ja Poola kindralstaapide koosolekud; Rootsi kuninga külastäit Eestisse, millest ka sõjawäe esindajad osa wõtsid, ja hiljem Rootsi kõrgemate sõjawäelaste „tutwunemis“-reis Eesti-Nõukogude Liidu piirile ja samuti Soome piirile. Siis Poola kindralstaabi ülema reis Soome, Eesti ja Läti. Ja terve rida wähemaid läbirääkimisi ja sidemeid, millest palju awalikkuse ette ei ole ufatanud.

Millega seletada seda palawikulist sõjalist tegevust Eestis? Oleks lapfikus mõtelda, et Eesti ja Läti wõi Soome wahel sõda lasti puhkaks. Eesti kindralstaabi ülema hiljutine juhikiri Wäewalheses ütleb awalikult, et Eesti ennast sõjale Nõukogude Liiduga walmistab. Müidugi ei tee ta seda omast peast ja oma etterwõttel. Eesti

on ainult imperialistide käsitaks ja fetisfoeraks. Kuid just see tõendab, et imperialistlikel suurriikidel liibe kiire on Nõukogude Liidule kallaletungimisega. Ja see on, mis Nõukogude Liitu sunnib suurt osa jõudu, mida võiks teistes tingimistes kasutada ülesehitavale tööle, kulutama selleks, et ette valmistada proletariaat riiki ja oktoobrirevolutsiooni võitustid kaitsma.

Kuid ka siin ei seisja meie Suure Oktoobri 12. aastapäeval lootuseta. Kui kodanlus peab tunnistama, et meie sisetööd sotsialistlike ehituse alal edasi läheb, kui piiri tagagi näha, et meil sotsialismi ehitamises enam võitmatuid takistusi — sisetööd vaenlaste ja vastastõudude näol — pole, siis tunnistab rahvusvaheline proletariaat oma väljastõumistega viimasel aastal, kui kiiresti kasvab meie liitlane — kapitalistlike maade proletariaadi revolutsioonilise jõud — võitlusel üleilmse kapitaliga. Mida kõrgemale kerliwad sotsialismi müürid seespool, mida vähemaks läheb imperialismi sõjahädaoht piiri taga, seda võimsamaks kasvab rahvusvahelise proletariaadi revolutsiooniliikumine.

Meie ei ehita oma võidujulgust neile välistele tõendustele, tulgu nad kodanluse leerist või tööliste poolt; kuid need tõendused on kindlalt meie õigele poliitikal, nad ütlevad meile, otsekohe või kaudselt, et meil kindlasti kinni tuleb hoida teest, mida sammume — Lenini õpetuse järgil, tema teooriaga oma praktilisi samme valmistades ja õiendades.

„Ei tuntud küllaldaselt Stalinit ja Stalinlast“ — hüüab kodanline ajakirjanik, ja

jellepärast ei uskunud keegi 5-aasta plaani teostamise võimalusse. „Stalin ja Stalinlasted“ — see on Üleliiduline kommunistiline (enamlaste) partei. Individuaalselt mõtlemata harjunud kodanlus oli sunnitud ainult ühiskondlikult, ühiskondlikult „juhtisid“; ja kui ta neist terve rea nägi partei juonest kõrvale kalduvat ja kas parteis juhtivalt paigalt taganemat või koguni parteist välja langemat, siis tähendas see kodanluse ettekujuvuses partei enese lagunemist, sest kodanlus ostab liig vähe hinnata parteid kui kollektiivi, kui sadade tuhandete, poolteisemisjonilise kogu ühist tahet, ühist jõudu, ühist tungi. 5-aasta plaani esimene aste, esimene aasta näitas kapitalistlikele ilmale seda neile siamaani tundmatut ja arusaamatut tegurit uue ilma korra loomises. Ei ole kahtlust, et selle kollektiivse jõu pingutus, mis partei puhastamisega, sotsialistlike võitlusel, isearanis aga armutu võitlusel igasuguste kallakute, eeskätt parempoolse kallaku vastu, mitte ainult käesolevat jõudu veel pinevamini ehitustööle ei rakenda, vaid üht-aegu iika suuremaid ja laiemaid hulke ehitustööle kaasa tõmbab, seda tööd enmast alaliselt laiemale alusele ja kõrgemale tasapinnale nihutades.

Weel aasta, weel kaks, weel neli aastat käesoleva majandusplaani ja kultuurerevolutsiooni teostamist, ja — meie sunnime maailma kodanlusi kommunistide kollektiivi võimuste kohta hoopis teistsugust laulu laulma.

Selleks aga kõigepealt ja kõigeenne — kindlal leninlikel teel edasi, kõrvale heites igasugust kallakulist püüet, mis partei raudseid ridu lõhkuma võiks tikkuda.

Kommunistlike Internatsionaali täidesaatekomitee X täiskogukoosolek

Kommunistlike Internatsionaali täidesaatekomitee kümnes täiskogukoosolek võttis vastu rea otsusi, millel kaugeleulataw tähtsus on. Esimest korda tuli täidesaatekomiteel koos istuda revolutsioonilise liikumise suureulatuslise tõusu eel, mille juured kaugele ja sügavale rahvusvahelisse töölisteliikumisse ula-

tawad. Selle uue tõusuhoo mõju kajastus kõigis täiskogu töödes, saadikute meeolus ja kanti sealt edasi wõetud otsustesse. Päewakorras seisis kolm suuremat küsimust: 1) rahvusvahelisest seisukorrast ja Kommunistlike Internatsionaali järjekorralistes ülesannetest, 2) rahvusvahelisest puna-

sest päewast imperialistlike sõja wastu wõitlemises ja 3) majandusline wõitlus ning kommunistlike parteide ülesanded.

Täiskogu töö keskküsimuseks oli rahwuswahelise seisukorra hindamine ja Kommunistlike Internatsionaali ülesanded käesolewal ajal. Selle küsimuse arutamisel wäljendusid mitmesugused woolud ja arusaamised kapitalismi stabiilsuse hindamises, ja täiskogu oma otsuses andis selge leninistlike hinnangu rahwuswahelise kapitalismi arenemise wäljawaadete ja proletaarse rewolutsiooni jõudude kohta. Täiskogu lükkas kategooriliselt tagasi parempoolsete ja leplaste hindamise kapitalismi stabiilsuse ja kriisidest ülesaamise kohta. Kapitalismi mädanemise protsess wõtab oma seesmiste ja wäliste wastuolude tagajärjel ikka suuremat hoogu — selle Kommunistlike Internatsionaali VI kongressi otsuse wõttis täiskogu oma hindamise aluseks. Täiskogu konstateeris, et rahwuswaheliste sündmuste aremine läheb VI kongressil märgitud sihis ja kinnitab Kommunistlike Internatsionaali majanduslike ja poliitilise seisukorra õiget hindamist. Kapitalismi wastuolude terawnemisest kirjutades ütleb täiskogu otsus: „10 aasta jooksul, mis sõjast möödunud, on kodanlus II Internatsionaali aktiivsel osawõtmisel süstemaatiliselt petnud töörahwast muinasjutuga sellest, et 1914—1918. a.a. sõda oli „wilmane“, et nüüdsest peale, pärast Saksamaa purustamist ja ta sõjariistade mahapanemist, hakkab kapitalistlike riikide wahel maksma kindel rahu (Rahwasteliit kui rahu tööriist jne). Kuid tööpoolest pole mitte kunagi pärast 1914—1918. a. imperialistlike sõja lõppu uue üleilmse imperialistlike sõja hädaoht nii suur olnud, kui praegu. Metsik wõitlus turgude, tooresainete allikate, kapitali wäljaweo ja ta mõju laiutamise pärast wiib wägewad imperialistlike riigid möödapääsemata sõjale“. Igaüks, kes on jälginud wilmaste kuude rahwuswaheliste sündmuste arenemist, kes sots wõi parempoolne sotsi partelwend ei ole, see peab tunnistama, et Kominterni hinnang õige on: imperialistlike sõja hädaoht on suurenenud, sellepeale

waatamata, et Macdonald tuliseid kõnesid peab rahu heaks, et ta Ameerikasse sõidab „lepitust“ otsima jne. Sõjalise bloki liitumine Euroopas, kuhu on tõmmatud ka Saksamaa ja mis on loodud ainult Nõukogude Liidu wastaseks sõjakäiguks, ütleb, et imperialistlike sõja hädaoht iga päewaga reaalsemaks muutub, et rahwuswaheline kapitalism ikka kiiremini mädaneb ja oma wastuoludes põleb.

„Täiesti asjatud on olnud kodanluse lootused — ütleb täiskogu otsus esimese päewakorrapunkti kohta — Nõukogude Liidu kapitalistlikele ümberkaswamisele, ta järkjärgulise kapitalistlikele riikidele allumise peale ja ühes sellega ta muutumisele rahwuswahelise kapitali asumaaks. Waatamata määratusuurtele raskustele arendab Nõukogude Liit ÜK(e)P juhtimisel linnas ja maal wõidurikast pealetungi kapitalistlikele oollustele, kindlustades majanduse sotsialistlike wormide otsustawat ülekaalu kapitalistlike oolluste üle. Sotsialismi ehitawa proletariaadi waimustus wäljendub ikka wõimsamalt arenemas sotsialistlikes wõistluses, tööwiljakuse tõstmises, wõitluses bürokraatsi wastu, riigiparadi puhastamises wõõrastest oollustest jne“. Sellega ütleb Komintern, et kõrwuti mädanewa ja oma wastuoludes kõdunewa ning surewa kapitalistlike ühiskonnaga, selle asemele, kaswab uus, sotsialistlik ühiskond, ja et see uus, olgugi suurte raskustega wõitlew sotsialistlik süsteem, ei karda kapitalistlike oollusi, et wastaste lootused Nõukogude Liidu ümberkaswamisele „demokraatlikeks“ riigiks asjatud unistused on olnud. Nõukogude Liidu sotsialismiehitamise wile-aasta plaan on kõige paremaks tunnistuseks, et esimene töörahwarlik tõuswat liini mööda areneb.

Samal ajal areneb ka rewolutsiooniline wõitlus kapitalistlikele maadel. Nõukogude Liidu proletariaadi liitlane — rahwuswaheline proletariaat — elab sügawa rewolutsioonilise liikumise tõusu eelõhtul, ta on paljudes kohtis juba pealetungimisele asunud. „Töölisklassi seisukorra halwenemine kapitalistlike kurnamise suurenemise tagajärjel,

sotsiaaldemokraatia enesepaljastus, kes awalikult ühes kodanlusega tööliste-klassi wastu wõitleb ja sotsiaalfaschist-list poliitikat ajab, kommunismi mõju kaswamine töölistehulkades wiivad proletariaadi hulgad ikka suuremal määral aktiivsemale wõitlusele kodanluse wastu" (täiskogu otsusest). Tööliste-klass on wastupealetungimisele asunud. Seal, kus hiljuti kodanlus pealetungimist korraldas, leiab juba aset otse-kohene proletariaadi pealetungimine kapitalile.

Komintern märkis, et meieaja klassi-wõitluse iseloom muutub iga päewaga rewolutsioonilisemaks. „Meieaja kapitali ja riiklise aparadi ühtekaswamise tagajärjel kaswab proletariaadi wõitlus oma olukorra parandamise eest wõitluseks kapitalistlike süsteemi ja kodanlise riigi wastu. Meieaja kapitalism on juba sinnamaale jõudnud, kus omanduse wahekorrad enam ei wõimalda tööliste-klassi elujärje tasapinna tõstmist (kuigi üksikutel juhustel on wõimalikud ajutised ja osalised töötasu kõrgendused, ja töölisteklassi ette tõuseb enam kui kunagi warem ülesanne oma wõitlust olukorra parandamise pärast siduda wõitlusega kogu kapitalistlike süsteemi wastu.“ Niiugust seisukorda märkame igalpool — kõigil kapitalistlikel maal. Majanduslised suurstreigid Saksamaal, Lodsis, Prantsusmaal, Bombais, banaanistandustes Kolumbias jm. kinnitawad seda Kommunistlike Internatsionaali seisukohta. Isegi Eesti proletariaadi wõitlus oma olukorra parandamise eest kaswab ja peab kaswama wõitluseks kogu kodanlik-demokraatlike kurnamis-süsteemi wastu. Mida muud tähendabki Eesti sotsiaalfaschistide ettepanek walitsuses olles, et Eesti tööliste pal-kade kõrgendamise küsimust tulgu ot-sustama Rahwasteliidu „ekspertid“, kui seda, et Eesti majandus ei suuda ega jõuagi tööliste töötasu tõsta. Omanduse wahekorrad Eestis ei wõimalda enam — oieti ütelda pole nad seda kunagi wõimaldanud — töölisteklassi elujärje tasa-pinna tõstmist. Siit ka otsekohene wadjadus töölisteklassil majanduslist wõit-lust muuta ühtlasi ka poliitiliseks wõit-luseks kogu kurnamiskorra wastu.

Klassiwastuolude terawnemine wõtab suurematel kapitalistlikel maal del ikka suurema ulatuse, streigiwõitlus muutub kõigil maal del seninägemata terawaks. See tõstab rea uusi ülesandeid proletariaadi partei ette, seniste ülesannete lahendamisele on waja asuda uue meetodiga. Täiskogu otsuses öeldakse: „Rewolutsioonilise liikumise uue laine tõus ja sotsiaaldemokraatia wõimule tulek Saksa- ja Inglismaal seab Kom-interni ja ta sektiioonide ette eriti terawalt ülesande sotsiaaldemokraatia wastast wõitlust tugewaks teha. Ise-ärani teraw peab see wõitlus olema sotside „pahema tiwa“, kui kommunismi kõige kardetawama waenlase wastu tööliste ridades. Ühes sellega on Kominternil partei seesmise wõitluse alal suuremaks ülesandeks wõitlus oportunisti, paendluse wastu, mis on kodanluse mõju edasikandjaks tööliste-klassi sekka ja sotsiaaldemokraatia siht-joonte toomine kommunistlike liikumisse. Ilma kommunistlike parteide puhastamata nii awalikkudest kui ka warjatud paendlistest ollustest ei suuda kommunistlike parteid uute ülesannete lahendamises edasi sammuda.“ Päewa-ülesande hüüdsõnaks on: wõitlus hulkade pärast, nende wabastamine sotside ja teiste paendlike olluste mõju alt, halastamata wõitlus ideoloogilisel wäerinnal nahksete poolsete ja parempoolsete wastu töölisteliikumises. Wõitlus parempoolse hädaohu wastu käib punase niidina igast täiskogu otsusest läbi. Käesolew aeg nõuab laialiste hulkade poliitilist mobiliseerimist, hulkade kaswatamist tulewastele wõitlustele. Kuid seda ei saa teha teisiti, kui kommunistlike parteid ise endi ridades ei hakka wõitlema igasuguste parempoolsete ja leplikude olluste wastu. Kommunistlike parteid peawad ise oma tööd kontroleerima, oma wigade ja puuduste peale näitama, et sel teel wigadest hoiduda ja puudused kõrwaldada. Täiskogu näitas ka selles küsimuses eeskju. Kommunistlike Internatsionaali täide-

saatekomiteest kõrvaldati sm. Buharin, kes oma parempoolsetest wigadest senini pole lahti ütelnud, waid neid isegi püüab süwendada ja teoreetiliselt põhjendada (w. Buharini artikkel „Organiseeritud kapitalist“, enne täiskogu koosolekut). Awalikkudest ja parandamata parempoolsetest ning ülejooksikutest heitis Komintern oma ridadest wälja Ameerika Kommunistlise Partei juhtiwad tegelased Lovestoni ja Pepperi, Tschehho-Slowaakia ametiühisuste tegelase Haisi, Jileki ja Neurathi.

Imperialistlise sõja hädaohu wastu wõitlemise küsimuses wõttis täiskogu wastu erietsuse. VI üleilmse kongressi otsuse põhjal määras täiskogu imperialistlise sõja wastu wõitlemise päewaks 1. augusti — ilmasõja kuulutamise päewa 1. aug. 1914. a. 1. august jääb rahwuswahelise proletariaadi igaaastaseks poliitiliseks meelegaalduse ja hulkade mobiliseerimise päewaks wõitluses imperialistlise sõja wastu, Nõukogude Liidu kaitsemisel ja kapitalistlise süsteemi wastu wõitlemisel üldse. 1. augusti kohta wastu wõetud otsusest loeme:

1. augusti wäljaastumised peawad kõlge tihedamalt olema seotud kogu töölisklassi majanduslise ja poliitilise wõitlusega kapitali, fashismi ja wõtsu-

fashistide wastu, sealjuures ka Macdonaldi walitsuse kui sõja- ja kapitalistlise ratsionaliseerimise walitsuse wastu. Arwesse wõttes 1. augusti määratusuurt tähtsust wõitluses sõja wastu ja Nõukogude Liidu kaitseks paneb täiskogu kõigile seksioonidele ette:

1) Wõtta kõik abinõud selleks tarwitusele, et rahwuswahelise proletariaadi wäljaastumised 1. augustil wõtaksid rewolutsioonilise töölisklassi wõitlusejõudude ülewaatuse iseloomu;

2) selle eesmärgiga on waja ühise wäärinna uute wormide ja taktika alusel mobiliseerida ette wõtetes ja tehastes laialisi töölisklassi meelegaalduseks imperialistlise sõja wastu;

3) samal eesmärgil peawad kommunistlised parteid enne 1. augusti ja 1. augustil töölisklassi streike, meelegaaldusi jne korraldama, waatamata sellele, et need kodanlise walitsuse poolt keelatud on.

Meie ruum ei luba siin üksikasjalisemalt peatada X täiskogu koosolekute otsuste juures. Neid otsusi peab iga parteiliige, iga töölisklassi liikumise aktiivne tegelane tundma, et neid mõtteid ja tööwiise laialiste hulkade keskel tutvustada ja selgitada. Asuge X täiskogu otsuste tundmaõppimisele.

Enesearwustamisest

Nõukogude riigis on kommunistiline partei sootuks teistsugustes tingimistes, kui kuskil mujal maakera peal. Sellest tuleb terve rida teistsuguseid töötamise wiisid ja palju muud, mida kodanluse maadel asuwalte kommunistidel pole.

Nõukogumaal on kommunistiline partei walitsew partei ja peab oma (töölisklassi ja talupoegade) majandust tõstma ning arendama. Kodanluse maadel seisab aga töörahwas oma klassiwaenlase ikke all, ja tal tuleb oma waenlase wastu wõitlust pidada, tema jõudu purustada püüda.

Walitsewa partei seisukord toob aga kaasa wäga suuri raskusi ja hädaohusid, mida kodanluse ikke all olewalte komparteidel mitte kanda pole. Suure-

matest niisugustest hädaohtudest tuleb seda asjaolu nimetada, et igasugused mittekommunistlised ollused ja karjeristid püüawad, maksku mis maksab, kompartei, kui walitsewa partei, tilwa alla pugeda, et seal oma karjeeri teha ja oma isiklikke huwisid taga ajada. Teine, mitte wälksem, hädaoht seisab selles, et osa kommunistidest, kes walitsuse aparaatides töötawad ja seal igasuguste proletariaadile waenuliste elementidega kokku puutuwad, õigelt klassiwõitluse liinilt kõrwale kaldub ja waleteele satub. Iseäranis suureks taktikuseks nõukogude töös on aga, nagu iseenesestki arusaadaw, niisugused kihid, kes proletariaadile waenulikud, kes aga siiski proletariaadi riigi asutustes

ja riiklistes ettevõtetes töötavad ja seal meelega igasuguseid rikkeid ehk sabotaashi korraldavad.

Walitsewal kommunistlisel parteil on waja kõikide nende hädaohtudega arwestada, nendega wõidelda ja nende wastu abinõusid otsida, et oma riiki nende eest kaitseda. Niisuguseks abinõuks on proletariaadi diktatuuril paljude teiste hulgas ka enesearwustamine. Enesekriitika on tegelikult dieti üks proletariaadi diktatuuri wormidest. On ju enesekriitika sisuliselt proletariaadi partei lahutamatu osa, kuiwõrd see partei rewolutsioonilik ja uue ühiskonna looja on. Klass ja partei, kes püüawad klassilist ühiskonda täiesti häwitada, peawad alatasa ja armutat iga oma sammu ja iga oma awalust, milles puudusi näha, arwustama, et sel teel neid puudusi ja wigu nähtawale tuua, mis wõimaldab neid tõsiselt kõrwaldada. Wõitluses igasuguste warjatud ja warjamata waenlaste wastu on aga enesearwustamine weel seda tarwilikum.

Üleliidulisel parteil on wiimasel ajal tulnud terwe rida mädapaiseid lahti lõigata, mitte ainult riigi walitsemise aparadis, waid ka iseenda parteilises organisatsioonis. Smolenskis tuli awalikuks juhtiwate parteitegelaste mädanemine; Astrahanis selgus, et nõukogude ja partei tegelased eraomanikkudega ja nepmanitega käsikäes töötasid ning wenalikult talitasid; Leningradis kerksid päewawalgele suured ja tõsised parteijoonest kõrwalekaldumised üksikutes partei- ning nõukogude lülides — rääkimata niisugustest asjadest, kus otsekohene sabotaash ehk kuritegewus on nähtawale tulnud, nagu Schahta loos, kus kohalised organisatsioonid walgekaardlaste lõhkumist aastate kestwusel ei näinud wõi seda küllalt tõsiselt ei hinnanud.

Niisuguste wäärnähtuste ja paisete wastu, rääkimata nähtawale tulewatest kaliakutest, peab enesearwustuse tuli esimene ja mõjuwam abinõu olema. „Enesearwustus, „waatamata isikute peale“, arwustus ülewalt alla ja alt ülesse, on üks tänapäewa põhistest hüüdsõnadest“

— ütleb ÜK(e)P k.-k. üleskutse selle küsimuse kohta.

ÜK(e)P XI kongressil rääkis Lenin: „Kõik need rewolutsioonilised parteid, kes senini on hukka saanud, hukkusid sellepärast, et nad upsakaks muutusid ja et nad seda ei näinud, milles seisab jõud, nad kartsid iseenda puudustest rääkida. Meie aga ei huku, sest meie ei karda iseendi nõrkustest rääkida ja meie õpime iseendi nõrkustest üle saama.“

Terwe enesearwustamine peab seega aitama kõiki neid puudusi kõrwaldada, mis proletariaadi riigi ülesehitamisel ette juhtuwad tulema. Enesearwustamine peab häwitama ka igasuguse bürookraatlikkuse, sabotaashi, tõrkumise jne, mida meie asutustes ja aparaatides, kahjuks, weel küllalt ja küllalt leidub. Et enesearwustamine seda edukalt ja tõsiselt teha wõiks, selleks peab küllalt soodsad tingimised looma, et see proletariaadi diktatuuri abinõu küllalt ja tegelikult masseline, hulgaline oleks. Selleks on waja, et iga proletariaadilisel tõeliselt wõimalus oleks iga wäärnähtust arwustada ja halastamatult arwustada, arwustada „waatamata isikute peale“.

Enesearwustamisel on, muidugi, ka oma hädaohtlikud küljed. Iseenesestki mõistetakse, et iga walgekaardlane ja iga proletariaadi diktatuuri wastane enesearwustamist püüab oma otstarbeks ära kasutada, et need waenlased püüawad enesearwustamise sõjariistast teha sõjariista nõukogudewõimu wastu wõitlemiseks. Kuid iga mõlleja ja teadlik proletariaadlane oskab wahet teha selle wahel, kui meie, sotsialismi ehitajad, oma wigu arwustame, ja selle wahel, kui meie klassiwaenlased „enesearwustamise“ sildi all nõukogude tööd lõhkuda püüawad.

Paljud ametnikud — mitte üksi nõukogude aparadis, waid ka parteiorganisatsioonis — armastawad enesearwustamise hädaohtlikke külgi eriliselt alla kriipsutada. Harilikult peitub selles püües enesearwustamist maha suruda, ühel wõi teisel põhjusel ennast ja oma

bürokratismi proletaarse kontrolli eest päästa. „Enesearwustamise bürokraatline kartus, enesearwustamise hädaohutude suurendatud allakriipsutamise — on sotsialismi ülesehitamise kõige kurjemad waenlased“ — tunnistas üks kompartei juhtiwatest tegelastest.

Proletariaadi partei püüab ühiskonda täiesti uueks luua. Proletariaadi diktatuur häwitab klassid sootuks ära. Enesearwustamine peab olema selle poole sihitud, et seda teha. Enesearwustamine peab proletariaadi diktatuuri kindlustama, mitte aga seda nõrgendama.

Enesearwustamine peab sotsialismi ülesehitamist kiirendama, peab parteid kõwendama, talle uut jõudu juure tooma. Kuid enesearwustamine peab nõukogusid ja parteid ka puhastama iga sugustest kahtlastest elementidest, ka nendest kodanluse sabarakkudest, kes enesearwustamise lipukirja all proletariaadi enese seas proletariaati püüawad killustada ehk nõrgestada. Mida masselisem enesearwustamine on, mida enam ta meie alaliseks harjumuseks, tarbeks saab, seda enamlisem, seda otstarbekohasem see sõjariist on. R. W.

Kas klassiwoitlus wõi klassirahu?

Partei karakteriseerib parempoolsust kui awalik-oportunistlist kallakut meie parteis, kes terwes reas küsimustes libisenud leninistiliselt, s.o. rewolutsioonilise marksismi pinnalt. Ja see karakteristik on õige, kuiwõrd meil siin tegemist ei ole enam üksikute juhusliste wigadega ühe ehk teise küsimuse kohta, waid terve wigade süsteemiga, mis koondatud erilise „platwormi“ ja sünnitawad erilisse „liini“, mis põhimõtteliselt lahku läheb partei leninistilisest liinist. Wiimasel ajal süwenewad need lahkuminekid weel enam ja ulatawad juba programmiliste küsimusteni. Arusaadaw siis, et partei peab ja peab pidama kõige ägedamat woitlust mitte üksi parempoolsete praktilise tegewuse wastu, waid paljastab ja lööb puruks ka nende teoreetilised targused, mis on aluseks poliitilistele wigadele.

Käesolewas kirjatükis ei saa meie muidugi kõikidel neil küsimustel peatuda, milles parempoolsed wigu teewad, waatame ainult mõnda tähtsat, millest meie arwates järgnewad teised, nii praktilised kui ka teoreetilised wead.

Wõtame klassiwoitluse küsimuse proletariaadi diktatuuri ajajärgul. See küsimus on huwitaw just selle poolest, et näitab päewaselgelt, milline tähtsus on metodoloogilistel küsimustel, ühiskondliste (nagu ka iga teise) küsimuste käsitlemisel ja hindamisel.

Nagu teada on sm. Buharin kulakutele pealetungimise wastu ja nõuab praeguse poliitilise liini muutmist. Eriti wastuwõtmatu on talle ja teistele parempoolsetele individuaalse maksustamise seadus, mis, nagu teada, on nõukogude walitsuse käes wõimsaks teguriks, et kulakute kaswu ja nende sissetulekut reguleerida. Sm. Buharini arwates kaswab kulak nii kui nii rahulisel, ewolutsioonilisel teel sotsialismile, ja sellepärast ei ole mingit tarwidust surwe awaldamiseks. Hoopis selle wastu, tarwis lasta kulaku ja teisi kapitalistlisi elemente rahulikult oma majandust korraldada. Sellega aitawad nad meid wälja neist majanduslistest raskustest, mis uus, majanduse ümberkorralduse ajajärk, meile ette seab. Meil pole tarwis muud teha kui kehwikuid ja keskmikke koopereerida ja kollektiwiseerida. On need oma enamusel kollektiwiseeritud, siis ei jää ka kulakul muud üle kui tulla, palmioks rahumärgiks käes, ja paluda end sotsialistilisse majandusesüsteemi wastu wõtta.

Tõuseb küsimus, mille peal niisugune „kulakate rahulise ümberkaswamise“ teooria põhjeneb? Sellest saame kergesti aru, kui meele tuletame sm. Buharini waated klassiwoitlusele proletariaadi diktatuuri ajajärgul. Toome lühikese wäljawõtte sm. Buharini broschüürist

„Tee sotsialismile ja tööliste ning talupoegade liit“, kus ta räägib klassiwõitluse terawnemisest külas ja järgmisele otsusele tuleb: „... Selle järele kuidas see (nõukogude — P. M.) aparat paraneb, selle järele kuidas kõwenewad kõik nõukogude walitsuse alamad rakukesed, selle järele kuidas paranewad ja tugewewad küla parteirakukesed ja noorteorganisatsioonid, jääwad niisugused nähtused (s.o. klassiwõitluse terawnemine — P. M.), nagu see silmaga näha, järjesti harwemaks ja kaowad lõpuks jäljetult“...

Kuulsite nüüd? Klassiwõitlus ei ole mingi objektiivne, paratamatu nähtus proletariaadi diktatuuri ajajärgul, waid puht subjektiivne tegur, mis oleneb kohaliste partei- ja nõukoguasutuste nõrkusest ja wigadest. Järelikult, tarwis kõwendada külanõukogu ja parteirakukeste tööd, ja klassiwõitlus kaob jäljetult. Kehwikud, keskmikud, kulakad — kõik elawad rahus ja armastuses ja rühiwad käsikäes sotsialismi poole. Ja see pidada olema puhas leninism, sada protsenti kange.

Kuigi igaühel selge on, et siin leninistilise waatega proletariaadi diktatuuri ja klassiwõitluse peale midagi tegemist ei ole, toome siiski paar wäljwõtet Lenini töödest:

„... Mida rohkem meie wõidame, seda enam õpiwad kapitalistilised elemendid liituma ja lähewad üle otsustawale pealetungimisele.“

(Lenin, Kirjat. kogu, XVI köide.)

„Proletariaadi diktatuur on klassiwõitluse jätkamine uutes wormides.“

(Lenin, Kirjat. kogu, XVIII köide.)

„... Ülemineku ajajärk ei wõi muud olla kui wõitlusajajärk surewa kapitalismi ja sündiwa kommunismi wahel, ehk teiste sõnadega — wõidetud, kuid mitte weel häwitatud kapitalismi ja sündiwa, aga weel wäga nõrga kommunismi wahel.“

(Lenin, Kirjat. kogu, XVI köide.)

Wäljawõtteid Lenini töödest, kus ta räägib klassiwõitluse paratamatusest proletariaadi diktatuuri ajajärgul, wõiks

weelgi tuua, kuid needki, mis siin toime, näitawad küllalt selgesti, kui kahtlase wäärtusega Buharini pannil kúpsetatud „leninism“ on.

Lenin ei räägi sõnagi klassiwõitlusest kui subjektiivsest tegurist, mis meie aparadi nõrkusest oleneb ja sellepärast kergesti kõrwaldataw on. Leninit tuleb mõista hoopis wastupidi, ja nimelt nii, et seal, kus meie aparat hästi töötab, kus ta läbi wiib proletariaadi klassilist liini, et just seal klassiwõitlus eriti äge peab olema. Ja nii see tegelikult igapäewases elus ongi. Proletariaadil wõib oma diktatuuri ajal ainult üks objektiivselt õige poliitika olla ja see kutsub paratamatalt „wõidetud, kuid mitte weel surnud, mitte weel häwitatud kapitalismi“ wastupaneku esile. Et see tõesti nii on, näeme allpool.

Peatame pisut selle „silmaga nähtawa“ klassiwõitluse „kadumise“ juures. Wõtke kätte ükskõik missugune ajaleht ja silmitsega kas wõi pealiskaudselki külakirjasaatjate sõnumeid. Mis te leiata sealt? Leiata seda, et kehwikud ja keskmikud kollektiivisid asutawad, nõukogude aparatisi, kooperatiivisid ja teisi asutusi kulakutest puhastawad; et nad korraldawad kollektiivset wiljamüümist riigile, wiiwad enesemaksutamist läbi, et küla kultuurset tasapinda tõsta jne. Leiata seda, et kulakud neid igal sammul takistawad, iga uuenduse wastu ihust ja hingest wõideldes. Ehk kuidas nimetada seda, kui kulakud kommuunadele kallale tungiwad, masinaid ja traktorisi purustawad, kirjasaatjaid ja teisi küla aktiiviste tapawad; kuidas nimetada seda, kui see mitte kõige puhtam klassiwõitlus ei ole? Ja kes wõib nõuda, et proletariaat, kelle käes on poliitiline wõim, wahele ei astuks, et abiks olla küla ümberkorraldamisel, ilma milleta sotsialismi ehitada ei saa, ega wõigi saada.

„Pidage!“ hüüab sm. Buharin, „kaugele te sedawiisi jõuate?“ ja arutab siis umbes järgmiselt: Oletame, et teil õigus on, ja sotsialistiliste elementide kaswuga külas terawneb ka klassiwõitlus. Mis sellest järgneb? Järgneb see, et siis, kui me sotsialismile jõuame,

kus igasugune klassiwoitlus kadunud peab olema, et me siis uuesti barrikaadidele peame asuma lahinguid lööma, et meil „sotsialismi wärawate“ all uus kodusõda läbi tuleb elada. See on loogiline järeldus sellest, kui klassiwoitlus sotsialistlise sektori tugewnemisega käsikäes terawneb.

Muidugi loogiline, — kes selle wastu räägib. Küsimus on aga selles, mis-sugust loogikat tarwitades niisugusele järeldusele peab tulema. Asi seisab selles, et on olemas kaks loogikat, dialektiline ja wormaalne. On olemas kaks meetodi, dialektiline ja metafüüsiline. Meie partei tarwita muidugi dialektilist meetodi, teeb järeldused dialektilise loogika abil, sest et tegelikus elus sünnib arenemine nimelt dialektiliselt, mitte aga mehaaniliselt. Pole partei, ega keegi teine süüdi, kui sm. Buharin suuteline ei ole neist protsessidest, mis ühiskondlises arenemises sünniwad, aru saama. Meie wõime ainult tähendada, et see oleneb sellest, et sm. Buharin tarwita oma järelduste tegemisel metafüüsilist meetodi, waatleb ühiskonna arenemise peale kui mehaanilise liikumise peale, mis mingisugusele uute omaduste sündimisele ei wii. Kas kodusõda wõi klassiwoitlus? see on nimelt metafüüsiline küsimuse ülespanemine ja kui mehanist, wõib Buharin wastata ainult kas ei wõi ja, ja wõi ei. Kui juba klassiwoitluse terawnemine, siis ka kodusõda. Ei taha me kodusõda, siis olge kärmed ja muutke oma poliitika niisuguse wastu, mis kulakutel rahulikult elada laseb.

Ei kodusõda ega klassirahu, wastame meie. Ei ewolutsioon ega barrikaadid, waid rewolutsiooni jatkamine teiste abinõudega. Ei kodusõda ega klassirahu, waid klassiwoitluse, nimelt klassiwoitluse terawnemise kaudu selle häwinemisele, klassideta ühiskonda. Mitte mehaaniline edasiliikumine, waid dialektiline protsess, täis wastuolusid, omaduslisi ja hulgalisi muutusi, nagu igasugune arenemine, igasuguae protsess. Tahame me aru saada, kuidas sünnib klassiwoitluse häwinemine, siis peame aluseks wõtma niisuguse meetodi, mis meid lubab kõiki neid protsessisid, mille kaudu see sünnib,

õieti mõista, õieti analüseerida. Niisugune meetod on dialektika. On metodoloogiline alus wale, siis ei ole õiget teooriat. Wale teoreetiline alus wiib aga praktikas paratamatalt wale teele, nagu näeme käesolewal juhtumisel.

Meie ütlesime eespool, et proletariaadil wõib oma diktatuuri ajajärgul ainult üks õige poliitika olla, mis teda ta eesmärgile, sotsialismile wiib. Samati tähendasime, et see poliitika peab paratamatalt klassiwoitluse terawnemisele wiima. Kui nii, siis ei wõi muidugi juttugi olla sellest, et töölisteklass wõib sotsialismi ehitada ja ühtaegu niisugust poliitikat ajada, mis kulakut rahuldaks.

Tõepoolest, mis tähendab sotsialismi ehitada?

See tähendab kõigepealt wanade, walmistawatele jõududele takistuseks muutunud walmistuswahekordade häwitamise ja uute, walmistawatele jõududele wastawate walmistuswahekordade loomise protsessi. Selles protsessis sünnib walmistusabinõude ümberjaotus, õigem, need muutuwad ühe klassi omandusest kogu ühiskonna omanduseks. Sünnib walmistusabinõude ja tööjõu ühinemine, mis kapitalistlises korras lahutatud olid ja mis wõimaluse andis kapitalistidel, kui walmistusabinõude omanikkudel, töölisi eksploateerida, kellel oli ainult tööjõud, mis aga ilma walmistusabinõuta suuteline ei ole tarbeaineid looma. Walmistusabinõude jaotamisele wastab töösaaduste jaotus, see tähendab, oleneb ühe ehk teise klassi sissetulek, ta materjaalne käekäik. Arusaadawalt kaotawad endised walmistusabinõude omanikud ühes kapitalistliste wahekordade häwinemisega, wõimaluse omandada wõõraid töösaadusi, kaotawad wõimaluse kurnata töölisi, külas aga kehwa- ja osalt keskjalupoegi. Käega katsutawalt selge on, et kapitalistlised grupid peawad awaldama kõige ägedamat wastupanekut sotsialismi ehitusele, oleneb ju sellest küsimus, kas olla wõi mitte olla, elada wõi häwineda.

Kuid kas lõpuks siiski mitte ei tule kodusõda? küsib wast mõni kaheldes.

Selle peale wõime wastata otsekohe — ei. Mingit kodusõda „sotsialismi wära-

wate" all ei tule, sest kuigi kapitalistliste gruppide wastupanek ja aktiivsus järjesti kaswab, siiski ei saa silmapilgukski unustada, et jõudude wahekord järjesti rohkem ja rohkem proletariaadi kasuks muutub. Kapitalistlised elemendid awaldawad meeleheitlikku wastupanekut, kuid kogu aeg wäheneb nende erikaal. Niisugune hulgaline muutumine wiib paratamatalt omadusilesele muutumisele, ja see omakorda mõjub jälle ümberpöördukt. Nii sünnib sotsialismi ehitamisel kahekülgne protsess. Kapitalistide tõud wähenewad alatasa, kuid need, kes järel, awaldawad aktiivsemat wastupanekut, kuni nad wiimaks lõpulikult häwinewad. Alles siis wõib rääkida, et klassiwõitlust ei ole enam.

Jõudsime tagasi oma endise teesi juure, et klassiwõitlus häwineb ainult oma ajutise terawnemise kaudu. Sellepärast on igasugune klassiwõitluse eitamine ja klassiwastuolude kinnimäärimine mitte ainult wastuwõtmata waid lausa kahjulik, kuiwõrd see wiib koostööle ja kokkuleppimisele kapitalismi jäänustega,

ning takistab sellega sotsialismi wõitu, klassiwõitluse lõpulikku häwitamist.

Peatame lõpuks weel paari sõnaga sm. Buharini rewolutsiooni mõiste juures, sest see on seotud ta klassirahu teooriaga proletariaadi diktatuuri ajal.

Olles metodoloogilisel metafüüsilisel seisukohal, ei suuda sm. Buharin mõista ka rewolutsiooni nii nagu see tõepoolest on, dialektilise protsessina. Buharini järele on rewolutsioon punkt, katastroof, mitte aga pikaajaline protsess, milles on mitmed arenemisejärgud. Tema arwates lõpeb rewolutsioon poliitilise wõimu wõtmisega, kuna see sealt alles õieti algab. Buharinil on rewolutsioon metafüüsiline pöördepunkt, plahwatus, mille järel algab ewolutsiooniline arenemine. (Waata tema artikelt „Lenin kui marksist“, kogus „Ataka“ lk. 274). Tähendab, meie elame ewolutsiooni ajajärgul. Sotsialism kujutab enesest ewolutsioonilist arenemist, mitte aga rewolutsioonilist protsessi, nagu seda mõistab Lenin ja leninistline partei.

P. Metsel

Sõlliste majanduslike wõitluse terawnemine Gestis ja tödanluse majandusline seisutord

Kominterni täidesaatekomitee 10. täiskogukoosolek märkis oma otjuses majanduslike wõitluse ja kommunistlike parteide taktika kohta, et ajajärg, mis Kommunistlike Internatsionaali VI kongressi lahutab täidesaatekomitee 10. täiskogust, näitab klassiwastuolude wahetpidamata kaswamist ja klassiwõitluse wäerinna laienemist. Sfeeranis filmatorkawalt õige on Kommunistlike Internatsionaali hinnang klassiwastuolude terawnemise kohta just wiimasel ajal. Klassiwõitluse wäerinna laienemine kõigil maadel näitab, et kommunistid seisutorda dieti hindasid. Ei ole poolt aastatti möödunud täidesaatekomitee 10. täiskogust, ja juba märkame igal maal rewolutsioonilise liikumise tõusu, järjesti suuremat klassiwõitluse lainet. Majanduslikes streigid muutuwad pea igalpool poliitiliseks wõitlusets tööllisteklassi wabaduste kaitset ja fashistilise diktatuuri wastu. Wastu rewo-

lutsioonilise liikumise lainele tõuseb fashistiline laine. Ühes fashistidega lähewad rewolutsioonilise proletariaadi wastu ka sotfid. Seni „pahempoolne“ ja „klassiwõitluse alusel“ seisew austria sotfism weereb nüüd kogu rahwuswahelise sotfide mädasoos täie hooga ja waimustusega ühes austria fashistidega rewolutsiooniliste töölliste wastu. Kui austria marksism seni oma „puhtusega“ püüdis uhkustada, siis nüüd, tödanluse majanduse sügawamal kriisajajärgul, imperialistlike wastuolude terawnemise filmapilgul ja rewolutsioonilise liikumise tõusu ajal, läheb ta täies ulatuses sama teed, kuhu on läinud kõige maade sotfid — fashistilise terroririigi wabatahtlises liitlaseks ja sulab täiesti ühte fashismiga.

Milles peituwad klassiwastuolude sügawa terawnemise põhjused ja klassiwõitluse tõusuhoo juured?

Kapitalistlike majanduse mädanemises, selles töitavas seisukorras ja sügawates wastuoludes, mis iseloomulikud on kapitalistlike arenemise kolmandale ajajärgule, nagu seda oma otjuses ütles Kommunistlike Internatsionaali VI kongress. Sgala pool näeme selle kolmanda ajajärgu iseloomujooni: Inglise ja Ameerika, Ameerika ja Euroopa wahetordades, majanduslike kriisi suurenemises Euroopas, sõjahädaohu kaswamises ja katsetes ühiswäerinda luua Nõukogude Liidu wastu (Inglise-Prantsuse-Saksamaa sõjaline liit Nõuk. Liidu wastu). Ka Cestis sünnib sama lagunemise ja klassiwastuolude kaswamise protsess, nagu mujalgi.

Kes Cesti majanduslist tagurpidi-arene-mist tähele on pannud, see teab, et tõusikute majandus sügawast kriisist pole üle saanudki. Cesti tõusikute majanduses on olnud mõni kergem silmapilk peale wäitese dollaritewihma tilgutamise imperialistiide pilwedest, kuid kujukust pole see wihm kunagi toonud. Umberpöördukt, ikka sügawamasse umblotti on dollar ja naelsterling Cesti majanduse ajanud. Critti näitlik on inglise naelade mõju Cesti majanduse peale praegusel ajal. Praegu elab eesti kodanlus majanduslikelt üle ärewaid päewi. Strandmanni walitsuse kombinatsioon pani 14. septembril telegrafi teel maksma uue tollitariifi kuu-tõbbustuse toodete, nahatauba ja jalaõude peale. Tollisi tõsteti kuni 200%. Tõusikute ministrid seletawad seda kõrget normi sellega, et wähenen tollifõrgendus ei suuda takistada ega piirata järjesti suurenewat fiskewedu, ning sellepärast teinud walitsus õige suure tollitariifi kõrgenduse, 150—200 prots. Niisugune kõrge kaitsetoll on määratud pargitud naha, jalaõude, puuwillase lõnga, pleegitud ja wärwitud puuwillaste kangaste ning kergema willase riide peale. Sõnaga, kõrge kaitsetoll on pandud esimees-järgu tarbeainetele, mida tarwitawad laialised rahwahulgad, eestkätt töörahwad. Põllumeestekogud agiteerivad kõige suuremas ulatuses ka terawilja kaitsetollide maksmapanemise eest, mis seni weel teostatud ei ole, kuid mis ühel ehk teisel kujul, kui mitte awalikult, siis warjatul kujul maksma pannaiks.

Tollitariifi kõrgendamise kutsus ja kutsub wäga mitmesugused wasturwäited esile tõu-

sikute oma ringkondades. Wastuolud kodanliste gruppide wahel suurenewad. „Päewalehe“ kaupmeeste-ringfondadele ei meeldi hästi tollifõrgendus. „Päewaleht“ kirjutas koke peale tollifõrgenduse maksmapanemist: „Siin (s.o. majanduspoliitikas) lordub jällegi meie igitwana turbluulsus: meil ei ole laugemaid sihte taotlemat majanduspoliitikat; pole neid firgeid piirjooni, mis määratsid meie majanduslike arenemise suuna, waid alati domineerib ühpeäewahuwide teenimine.“ „Ühpeäewa = huwide teenimine“ — selles seisab eesti kodanluse majanduspoliitika tartus. „Päewaleht“ lobiseb kogemata wälja eesti kodanluse „omariikluse ja iseseiswuse“ põhialuse. Kuid „Päewalehe“ „kodanliselt mõtlewate“ ringkondade süüdistus walitsuse wastu ei tulnud, muidugi, mitte sellest, et neil ringkondadel endil wast mingit „laugemaid sihte taotlemat majanduspoliitikat“ kunagi on peas wõi mujal kehafas olnud. „Kodanliselt mõtlewate“ ringkondade süüdistamise mõte seisab selles, et tollitariifid mitte kõikide ärwineeste ja spekulantide huwides ei ole, ja see tõendab, et wastuolud mitmesuguste kodanliste ringkondade wahel juba enne suured olid ja nüüd weel suuremaks läksid. Mitte asjata ei räägita kaupmeeste ja teiste spekulantide ringkondades, et tollifõrgendus pole sugugi „head muljet awaldanud wäljaspool“. Wäljaspool on eesti kodanluse tollitariifi põhjal igatahes terve rida sekeldusi ja „arusaamatusi“ ees, sest „lahistate uste“ poliitika meeldib igale spekulantile kõige rohkem. Poliitiliselt ei annud tollitariifi kõrgendus eesti kodanlusele midagi, majanduslikelt aga annab see samuti wähe wõi mitte mingisugust tulu.

Kuid mis fundis fiiski Cesti walitsust tollitariifi kõrgendamisele minema, sest juba ette olid näha selle eitawad küljed — wastuolude suurenemine kodanliste riikmade wahel, elukalliduse tõus, klassiwastuolude terawnemine?

Sellele „mõtlewata sammule“ fundis Strandmanni walitsust ülbine majandusline pankrott — umblott. Sgauks teab, et eesti tõusik mitte esimest korda meeletlikke katseid ei tee umblotist wälja hüppamisets. Tollitariifide kõrgendus on üks niisugusest järjekordsetest „hüpetest õhku“.

Waatame mõnda majanduselu nähtust läinud ja käesolewal majandusaastal. 1928. aastal lõppes majubilans 7-miljoni krooni suuruse passiiwifega. Täheandab, Eesti maksis wäljamaale 7 miljoni krooni rohkem, kui ise sealt wäliswalunutat sai. Käesolewa aasta 7 kuu wälisstaubanduse bilans näitab 10 miljoni krooni passiiwifust, ja majubilansi passiiwifus ületab iga-tahes läinud aasta passiiwifuse, olgugi et wälisstaubanduse bilans augustikuul wäiffe aktiiwifusega lõppes. Juba need summad, mis praegu Eestist wälja on wõerenud, tähendawad niisugusele ilmariigile, nagu Eesti, surmawat hoopist. Üksikuid sises- ja wäljawaarikleid waadeldes näeme, et möödunud aasta 7 kuuga wõrreldes kätawu tõusnud on tunduvalt põllutöökriistade ja masinate siseswedu. Ühje on tõusnud kõige wäiksemate tarbeasjade siseswedu, mida tarwitatakse nii tööstuses kui põllumajanduses. See iseloomustab Eesti tööstuse seisukorda, mis aast-aastalt isegi koduste remonditööde tegemiseks kõlbmatuks muutub. Wäheneb on ka karjasaaduste wäljawedu, mis tingitud ilka sügawamaks minewast põllumajanduse kriisist, ikalduuseaastast ja talurahwa laialiste kihide wase nemi seft. Isegi kätawuaastane kohati rahuldaw wijsaak ei patu, nagu seda näeme kodanlistest ajalehtedest, mingisugust rõõmustawat wäljawaadet. Mitte asjata ei agiteeri põllumeesetokogud wijsa kaitsetollide eest, sest maksukoorem pigistab isegi hallparunitel kõri kinni. Selge on, et eesti tõusikute majandus põeb sügawat kriisi eht, õigem, kiratseb hinge waakudes. Kuni augustikuuni wähenes järjekindlalt raha kätewara, wälisforrespondendid wiisid wälisraha maalt wälja. Sellest on arusaadaw, miks Strandmanni walituse kombinatsioon niisuguse „hüppe“ umbkõlist pääsmiseks ette wõttis, nagu pöbraselt kõrgete kaitsetollide maksmapanek, mis, nagu „Päewaleht“ õieti tähendas, ei wasta kapitalistilise majapidamise põhimõttele.

Muidugi ei suuda kaitsetollid neid auksid kinni toppida, mis on tekkinud kodanluse majapidamise. Nüüd on juba tõstatud ka Eesti Panga diskontoprotsente, mis omakorda elukalliduse tõusule uue tõuke ülespoole annab. Diskontoprotsentide tõstmine näitab, millist kitiwifust kannatab

Eesti. Seisukord lähed ilka keerulisemaks. Samal ajal aga nõuab Eesti wabariigi tõeline walitus, Walter Williamsoni näol, Eesti Panga aktiwapangaks muutmist. Williamson on rahwasteliidu, s.o. inglise rahameeste esitaja Eestis, ühtli majanduslist korraldust ja muudatust ei tohi Eesti walitus teha ilma Williamsoni lubata. „Rahwa sõna“ kirjutas 3. oktoobril, et Strandmanni walitus olla mingisuguse muudatuse teinud aktiwiwite wõtmise korralduse ilma Williamsoni lubata, ja nüüd olewat foku wabariigi walitus hirmul, mis ütleb peremees, kui ta Eestisse tuleb. „Rahwa sõna“ sõstid just seda kardawad, et peremees Williamson wõib selle üle waga w hastada.

Sellest olukorrast Eestis kaswab wälja rida nõudmisi, mis tõusewad töökriisist ette. Elukalliduse tõus teeb töökriiside ja teiste laialiste töörahwakihide seisukorra iga päewaga wiletsamaks. Tööpalkade tõstmisest, nagu seletas majandusminister, ei ole kunagi ega kufagil juttu olnud. Seda küsimust ei ole ei ettewõtjad ega walitus üles tõstnud. Kõneldakse ainult sellest, et talwel tulewat Eestisse rahwasteliidu „eksperdid“ (sotsi walituse kutsel), kes Eesti majandust tahawat „urida“ ja selle järele ütlemat, kuipalju wõib Eesti töökriis palka saada. Wõib juba ette ütelda, et suurtsugu eksperdid mitte palga kõrgendamisest ei räägi, waid wähenemisest — ratsionaliseerimisest, et Eesti tööstust elustada. Töökriiside majanduslise wõitluse küsimus seisab tähtsa päewaulesandena töökriisiteorganisatsioonide ees. Wiimase aasta palgawõitluse käik näitab isegi Eestis, et seal majandusline wõitlus wõimalik on ja et töökriisid süüühhiliselt juba ongi majanduslisele wõitlusele asunud. Töökriisiteorganisatsioonide ülesanne on sellesse wõitluse organisatsioonid juhtimist wiia ja töökriiside wõitu sel teel kindlustada.

Teine ülesanne, mis eriti kiiret ja otsustawat lahendamist nõuab, ühenduses majanduslise seisukorra raskustega, on wõitlus sotsiide wastu. Sõstid on alustanud laialialustist kihutusliidud „Strandmanni tollide poliitika“ wastu. Tehtse suuri sõnu töörahw seisukorra halwemisest tollitariiwite tagajärjel, spekulatsioonist, elukalliduse tõusust, mida arendawat

Strandmanni valitsus jne. Sotsidel on jälle hea juhuse sõnu teha tööraha huiwide kaitsmisest ja endid konna täis puhuda pühast vihast „kodaanluse jõhtra“ kurnamise vastu. Eriti näid, kui elukalliduse raskused kogu oma suurusega töölise ja teiste laialiste töörahaühiste õlgadele langewad, on hädaohtlik ja töölise wõitlust halwaw sotside filmakirjalik, äraandlik wõitlus elukalliduse vastu. Sotsid kutsuwad töölisi wõitlusele Strandmanni tollide vastu, nad hüüawad: „Maha Strandmanni tollid“, kuid ei ütle mitte ühte hulkamõistwat sõna selle poliitika kohta, mis tollide tõrgendamisele wiis, mis kodaanluse majanduse umbkõttis hoiab. Sotsid ei tee seda sellepärast, et nad ise selle poliitika elluwitjad on olnud, et nende endi poliitika walitjusel ja walitust arwustades kõige pöörasem tööraha kurnamise õigustamine on. Sotside wariseerlikku ja äraandlikku poliitikat on nüüd tarwis kõige järjekindlamalt paljastada, koorides ühes sellega paljaks kogu kodaanlise walituse kurnamise- ja imperialismi huwisid teeniwa poliitika.

Mii laialise majanduslise wõitluse kui ka sotside wastase wõitluse arendamises on Cestis eeldused olemas. Cesti töölisklass elab läbi samasugust revolutsioonilist tõusuhoogu, nagu rahwuswahelinegi töölisklassi liikumine. Narwa töölise stiiühiline meeleawaldus Isborski ohwite mälestamisel 6. septembril näitab, millest Cesti töölisklass elab. Ligi 3000 Narwa proletaarlast peawad wäitse lahingu poliitseiga, astuwad wõitlusse täiesti isefeiwalt, ilma organiseeritud juhtimiseta. See näitab, et töölises elab revolutsiooni tuli, et seisukord on niisõrd raskest, wäljatannatamatult muutunud, et see sadandetes ja tuhanded töölises protestilaine efile kutsub ja tööliseorganisatsioonide juhtiwad asutused ifegi liikumise sabasse jatab. Siit tuleb kolmas ülesanne tööliseorganisatsioonidele, kui nad tahawad hulkade meeleolu wäljendajad olla, revolutsioonilise liikumise eesotsas seista: lähe male töölise tekkudele, töölise liikumise etteotsa; seisukorra igakülgne ära kasutamise laialiste tööraha hulkade poliitiliseks mobiliseerimiseks. Kui pahempool-

sed tööliseorganisatsioonid ei oska tekkunud olukorda ära kasutada ja sotside tööraha peetmisele ja efitsele wiimisele piiri panna, siis jääwad nad paramata liikumise sabasse ja töölise liikumine läheb neist üle.

Wiimane hädaoht on seda suurem, et pahempoolsed tööliseorganisatsioonid pole seni weel jagu saanud praktilisest parempoolsest ja leplikust kallakust oma ridades. Parempoolsed püüawad oma rahkust kinni katta „raskest tingimistega“, mis Cestis walitsewat ja mis ei lubawat . . . ifegi mitte järjekindlat sotside wastast wõitlust pidada. Kominterni täidesaatetomitee 10. täiskogu üttes majanduslise wõitluse kohta, et raskestis pommideks revolutsioonilise liikumise jalus on leplik ja parempoolne kallak. „See hädaoht wõis ja pidi paratamata eriti tõsiselt muutuma järgneval revolutsiooniliikumise kaswanise ja ife-äranis suurte majandusliste wõitluste terawnemise ajal. Nimelt selles wiimasel protsessis sündis (ei wõinud mitte sündimata jääda) Kominterni jõudude koondumine leninismiwastaste, paindliste olluste kõrwaldamise alusel. Samasugune jõudude ümberkorraldamine oli mõõdapääsematu ka revolutsioonilises ametiühisuslikes liikumises (Hais'i ja Komp. wäljalangemine Tšehhoslowaakias, osa ametiühisuste aktiivi äraminek Sakamaa Komm. Parteis jne). Rogemus näitab, et revolutsiooniliste ametiühisuste saarutused sel ajalärgul just selle järele kujunesid, kui offustaw oli wäljaastumine, millega neid (Kominterni ja Profinterni) otsufi ellu wiidi.“ „ . . . kommunistilistes parteides ei ole seni ka weel täiesti selget arusaamist ametiühisuste töö erilistest tähtsusest meie aja arenemisastmel. Ametiühisustes töötamist waadeldakse kui harilikku partei „osakonna“ tööd. Partei ei koonda selle töö peale kogu oma tähelpanu ja, ife-äranis, wabriku ning tehaste parteikollektiivide ehk rakudeste tähelpanu, eeskätt just töölise majandusliste wõitluste juhtimise ettevalmistamiseks. See näitab, et alahinnatakse revolutsiooniliku ametiühisuslise töö poliitilist tähtsust ja meie aja majanduslist wõitlust.“ (Kominterni t.-l. 10. täiskogu resolutsioon, lhf. 49 ja 52.)

Rahkusi ja puudusi, millest kõnelewad ülemalpool toodud wäljamõtted Kominterni

refolutsioonist, leidub iga maa ametiühis-
suslikes liikumises. Kuid seisukord kohus-
tab just praegu iseäranis tähelepanelikult

ja järjekindlast tööd nii korraldama, nagu
jeda märkifid rahvuswahelise proletariaadi
wõitlusetaabid. O. R.

Waheta töönadal

Walmistusjoudude arendamine, töö-
wiljakuse tõstmine, produktsiooni suu-
rendamine on igas rewolutsioonis majan-
dusliselt põhiküsimuseks olnud. Samuti
on see ka oktoobrirewolutsioonis: kui pro-
letariaat suudab oma majanduse kõrge-
male astmele tõsta, kui see oli kodan-
lusel, siis püsib ta wõimu juures. Kuna
SN-WL-l aga rahvuswahelise kapitalis-
miga tuleb kõrwti elada, selle kapita-
lismi ringi sees oma sotsialistlist ehi-
tustööd korraldada ja selle kapitalismiga
heidelda, siis peab SN-WL oma majan-
duse ka samast üleilmelisest kapitalis-
mist kõrgemale tõstma ja arendama.
Muidu ei ole rewolutsiooni wõit prole-
tariaadil mitte kindlustatud.

Oma majanduse tõstmises ja töowilja-
kuse suurendamises otsib nõukogude-
walitsus igasuguseid teesid. Ehitustöö
läheb niiwõrd kiirelt, et ükski senine
ettearwamine pole küllalt kohane olnud
— majanduslise elu enese arenemine
on nendest ettearwamistest ikka ja jälle
märksa kaugemale läinud. Sellest aga
tulewad weel suuremad „kaswamise
haigused“. Sellest tulewad weel suure-
mad nõuded walmistamisejoudude laen-
damise järele. Sellest tuleb see iga-
suguste ja kõikide teede otsimine, kui-
das olemasolewate jõududega kõige ots-
tarbekohasemalt, wiljakamalt, kokku-
hoidlikumalt talitada, kuidas nendega
tormiliselt kaswawaid nõudeid rahuldada.

Üks nimetatud teedest ongi waheta
töönadal. See seisab selles, et kawatse-
takse tehastes, wabrikutes, asutustes jne
senised üldised puhkepäewad ära kao-
tada ja kõikidel päewadel tööd teha
(lisatööliste juurewõtmisega, nii et iga
tööline ikkagi nädalas ühe puhkepäewa
saaks, kuna tehas, wabrik aga igapäew
töötaks).

Siiamaani töötasid meie tehased aas-
tas umbes 300 päewa. Enam kui 60
päewa aastas (peale nädalapühade on

ju weel ka kirikupühad jt) seisawad nad.
See tähendab, et nad ühe wiieendiku töö-
ajast kasutamata on. Meie ehitame uusi
hiiglatehaseid, oleme mures jõudude
leidmisel nende hiiglaste ülesehitamiseks.
Samal ajal aga laseme olewaid wabri-
kuid ja tehaseid wiieendiku tööajast tar-
witamata seista.

Kui waheta töönadal maksma panna,
siis peab nõukoguderiigi walmistus ter-
welt 20% suurenema, ilma et mingi-
suguseid uusi ehitusi wõi sisseseadeid
waja oleks. Üle nõukoguderiigi teeks
see üldtoodangu umbes 3 miljardi wõrd
suuremaks, mis umbes 1 miljardi uut
puhast-sissetulekut („kasu“) annaks.
Kuna see lisatoodang aga uusi kapitaal-
seid ehitusi ei nõua, on arusaadaw, et
selle tagajärjeks paratamata hindade
alanemine peab olema (wähenewad pea-
liskulud, amortisatsioon jne). Hindade
alanemine tähendab aga töölisteklassile
reaalse palga tõusu.

Kui waheta töönadala sisseseadmisel
üldtoodang 20% suuremaks kaswab, kui
see nõukogude wiieaastases majanduse-
plaanis ette on nähtud, siis tähendab
see aga ka seda, et suur hulk sellest
kapitalist, mis uute ehituste jaoks on
määratud, wabaneb (seda wabanawat
kapitali arwatakse tööstuses umbes 2
miljardi peale 5-aastase plaani järele).
See asjaolu lubab, omakorda, niisugu-
seid uusi ehitusi ette wõtta, mida praegu
ülejäu käiwaks peeti. Nimetan weel
seda asjaolu, et tööaja pikendamine
300 päewa pealt 360 päewa peale tähend-
ab ka kapitali ringjooksu kiirenemist.

Waheta töönadala kohta peab eriliselt
weel seda alla kriipsutama, et selle
sisseseadmise töötaolekut suurel määra
saab wähen dama. Waheta töönadala
maksmapanemise korral peab wabriku-
tesse ja tehastesse hulgal uusi töölisi
juure wõtma. Kui waheta töönadal juba
nüüd tööstuses, ehitusetööl, metsatööl,

transpordil maksuma panna, siis nõuaks see wiaeaastase plaani lõpuni (s.o. kuni 1932-33. aastani) umbes 1 miljon lisatöölist (tööstuses — 600.000, ehitustöödel 200.000, metsa- ja turbatöödel ning transpordil 200.000).

Meie märkisime siin ainult mõned peajooned ära, mis waheta töönädala sisseadmine tööstuses kaasa toob. Kuid ka oma raskused on selle uue tööajakorralduse makspanemisel. Eestkätt — meie tooresaine wahesus. Kui juba praegu rauast ja mõnestki muust materjalist nappust tunneme, siis seda kitsamaks muutub see „kitsas koht“ waheta töönädala sisseseadmise järel. Samuti võib ka energia küsimus (kütteained, elektrijõud jne) raskusi teha. Kuid siit peaks ainult see järgnema, et nende tööstuseharude peale tuleb veel suuremat tähelpanu pöörata. Igatahes ei tohi need alad ülepääsmata takistuseks olla.

Kuid suuremaks takistuseks, kui tooresaine ja energia wahesus, on usu ja kiriku mõju nõukogude elanikkude mahajäänud kihtide peale. Täiesti arusaadaw on, et usklikud ei poolda „pühapäewa“ ärakaotamist. Täiesti selge on, et suur osa elanikkudest tahaksid nii edasi elada, nagu senini on elatud ja nagu „meie isaisad“ elasid. Ei panda nagu tähelegi, et teatud osa asutustest kogu aeg on waheajata töötanud (nagu: raudtee, elektrijaamad, telefonijaamad, linnade weewärk ja tramm, tuletõrjujad, miillits, söögimajad, haigemajad jne).

Käsitöökäes ja ühenduses töönädala ümberkorraldamise küsimusega on nõukogudel veel üks küsimus tekkinud, mis kogu senise elu-olu täiesti uutele roobastele juhib. See küsimus on — uue kalendri makspanek. Kawatsusel on nimelt seitsmepäewase nädala asemel wiiepäewast nädalat sisse seada, s.o. iga riigikodanik teeks neli päewa tööd ja wiendal päewal puhkaks, nii et igal päewal üks wiendik kõikidest töölistest ja teenijatest puhkusel oleksid, kuna tehased ja ettevõtted omasoodu edasi töötaksid. Niisuguse kalendri makspanek tähendaks seda, et kalender muutuks „igaweseks“ — iga aasta oleks üks

ja sama kalender, ühed ja samad päewad korduksid ühesuguselt ka igas kuus. Aastas oleks endiselt 12 kuud, kuid igas kuus ühesuguselt 30 päewa ehk 6 nädalat (aastas 72 nädalat); see teeks 360 kalendripäewa aastas. Ülejäänud 5 päewa oleksid väljaspool kalendrit seiswad rewolutsioonipühad: üks Lenini päew (1905. a. 9. jaanuari ja Lenini surmapäewa mälestuseks), kaks maipüha ja kaks oktoobrirewolutsiooni püha (liiapäewa-aastal võib ühe päewa Lenini mälestuspäewale veel juure lisada).

Wiiepäewase töönädala korral suureneks tuntawalt iga tööliste puhkeaeg. Kui, näit., 7-tunnise tööpäewa juures tööline nüüd nädalas 41 tundi (5 päewa à 7 tundi, laupäewal 6 tundi) tööd teeb ja selle järel laupäewast kuni esmapäewani sama palju (42 tundi) puhkeaga saab, siis teeb see ju iga töötunni peale üks tund puhkust. Wiiepäewasel töönädalal oleks nädala töö aga 28 tundi (4 päewa à 7 tundi), kuna puhkeaeg peagu endiseks jääks (41 tundi) ehk iga töötunni peale peaaegu poolteist tundi puhkust. Arusaadaw, et see mitte ainult tööliste seisukorda ei paranda, waid et see ka iga tööliste töowiljakust tõstab.

Nõukoguwalitsuse juhtnõõride järele ei tohi wiiepäewase töönädala makspanemisel tööliste palk mitte allapoole endist palka langeda (tükitöö seniste normide ja senise wiljakuse juures oleks see langemine võimalik). Wiiepäewase töönädala korral peawad tehased, wabrikud, töökojad oma tööliste arwu ühe wiendiku võrd suurendama, kuna asutustes ja ametikohtades teenijate arw endiseks peab jääma, tööpäew seal (asutustes) aga 7-tunnine olema (selle hulka ka ½-tunnine lõunawaheaeg arwatud). Siisamaalset suwist seaduslikku kahe nädalast puhkeaga kawatsetakse kolme nädalaseks ehk isegi neljanädalaseks pikendada (s.o. endise kahe 7-päewase nädala asemel kolm ehk isegi neli 5-päewast nädalat).

Meie ei peata siin pikemalt terve rea müude küsimuste juures, mis waheta töönädala ja uue kalendri makspane-

misel esile tõusevad. *) Tähendame veel lõpuks, et uue kalendri maksmapanemine senises elus ja kommetes tõsisest rewolutsiooni toob. Tähendab ju uus kalender täielist kirikupühade ära kaotamist, äraiganud usukommetest lahtiütlemist ja m.s. Arwatawasti püüawad usklikud uue kalendri ajal alguses mõni aeg ka weel wanu kirikupühi meeles pidada (nendel päewadel tõuseb siis wististi wabrikutes töölt puudujate arw esialgul), kuid see on paratamata heitlus wana ja uue ilmakorra wahel.

Wäga wõimalik, et uue kalendri maksmapanemisel ka ajaarwamises (nimelt aastate arwamises) tuleb uus kord luua. Oleks ju otstarbekohasem aastaid mitte „Kristuse sündimisest“ arwata (mille kohta teaduslikult kindel on, et see sugugi täpne pole, isegi sel juhtumil, kui kõike seda muinaslugu ja luulejuttu, mida piibel kõneleb, tõeks pidada), waid

oktoobrirewolutsioonist peale. Küsimus, millal uus kalender tuleks maksuma, pole weel otsustatud. 24. septembril andis SN-WL rahwakomissaride nõukogu wälja määrused waheta töö-nädala peale ülemineku kohta ja ka selle kohta, et see küsimus lõpulikule arutamisele ja otsustamisele tuleb kesk-täidesaatekomitee lähemal istangul.

Waheta töö-nädal ühes uue kalendriga on suur rewolutsiooniline samm kogu inimkonna igapäewases elus ja senistes kommetes. Nõukogude organiseeritud ja plaanikindlalt arenewa majanduse süsteemis tähendab see uut suurt walmistamisejõudude tõusu ning edenemist, suurt edusammu walmistuse ratsionaliseerimises, kuid mitte tööliste seisukorra halwendamise teel, nagu kapitalistlistel maadel, waid, nagu nägime, alaliselt tööliste olukorda parandades.

R. W.

Prowokatsioon

(Ida-Hiina raudtee wallutamine)

Lapsik oleks mõelda, nagu oleks Ida-Hiina raudtee wallutamine marru sattunud hiina kindralite poolt mõni üksik ootamatu ja ettemõtlematu samm olnud. Muidugi mitte; see oli üks lüli sellest ahelast, millega kogu ilma imperialistid tahawad SN-W Liitu kägistada. Seda wäljaastumist tuleb waadata side-

mes kogu rahwuswahelise olukorraga. Ilmasõja järelse imperialismi arenemine sünnib oma seadusepärastes wastuoludes. Üheks suuremaks ja walusamaks asjaoluks on siin see, et on olemas SN-WL. Kogu aeg sepiitsetakse plaanisid, kuidas teda häwitada, aga imperialistliste riikide omawahelised wastuolud ja sisemine olukord ei ole lubanud neid ühiselt wälja astuda.

Tehakse kõige palawlikumalt ettewalmistusi sõjale, samal ajal aga katsutakse patsifistlikkude (rahu jutlustawate) sõnakõksudega proletariaadi ja teiste laialiste töörahwahulkade tähelpanu kõrwale juhtida sellelt ettewalmistusetöölt. Just sel ajal kui imperialistid ja nende suwoodrid — sotsiaalfaschistid rahust kõige rohkem lobisesid, walmistati ette ja wiidi läbi Ida-Hiina raudtee haaramine.

Kontrewolutsiooniline Hiina on alati näidanud, et ta SN-WLiidule waenulik on, et ta kui truu koer kunagi imperialistide käsu peale walmis on SN-WLiidu

*) Niisugused küsimused on näiteks: kultuurasutuste (teatrite, kinode, töölistemajade jne) töötamine; suwel puhkuskohtade, parkide, mereranna (üldse „rohelise“ ja muu) ühetasane kasutamine (samuti ka trammil, raudtee ühetasane koormamine igal päewal); igasuguste arwete ja rehkenduste hõlbustamine uue kalendri järele (nüüd tuleb arwata kuusi, nädalaid ja päewi märksa keerulisemalt, kui 5-päewase nädala ja ühesuguste kuude juures, kus nende kaswatamine, jagamine jne hästi kergem on — see hõlbustab, näit., pankade, rahaasutuste jne tööd); perekonnaliikmete puhkepäewade kokkõlastamine, kui perekonnaliikmed mitmes wabrikus ehk asutuses töötawad wõi koolis (lapsed) õpiwad; waheta töö-nädala raske läbiwiimine wäiksemates asutustes; jne, jne. Nende ja muude küsimuste arutamiseks ei jatku siin ruumi. Piirdume ainult peajoontega.

kallal haukuma, veel enam — et ta isegi hammustamast tagasi ei kohku, kui seda peremees nõuab.

Rööwkäigud meie saatkondade ja esituste peale Pekingis, Schangais, Kantonis, Hankous, ja järjekindlad riisumised Ida-Hiina raudtee täielikule wallutamisele. Et see kõik ammu juba ja hoolikalt ette oli kawatsetud, seda näitab Hiina oma ajakirjandus kõige selgemalt. „Hoogtööd“ selle rööwkäigu läbiwiimiseks alustati juba aprilliküüsu.

Toome wäikse wäljawõtte „Chinese Economic Journal“ ist: „Hiina wõimud kawatsewad lähemal ajal, Ida-Hiina raudtee täieliku wallutamise ettewalmistusena, oma kätte haarata raudtee kommerts-(kaubanduse-) osakonna ja tee kontroll-osakonna.“

Wäga selges keeles öeldud, igasugused seletused on siin üleliigsed. See, millest aprillis räägiti, wiidi juulis läbi. Wõiks veelgi näitusi tuua, aga juba sellestki on selge, et imperialistlised riigid kawatsetawast prowokatsioonilisest rööwkäigust teadsid.

Tüli ja lahkumineku põhjuseks peale raudtee haaramist oli see, kellele „karunahk“ peab jääma. Oli wäga mitmesuguseid kawatsusi, mis kõik nelja punkti wõiks kokku wõtta: 1) Anda raudtee rahwuswahelise kontserni kätte. 2) Jaapani kapital saaks sel ehk teisel kujul tee üle walitsema. 3) Prantsuse kapital walitseks tee üle. 4) Ameerika kapital walitseks raudtee üle. Hiinast enesest ei tehtud juttugi. Tema pidi ainult tööriistaks olema tee haaramisel.

Mida kujutab siis see raudtee, mille järele oma saagiahned käed sirutasid kogu ilma suuremad imperialistid?

Ida-Hiina raudtee ehitas tsaariwalitsus minewa sajandi lõpul, algades tööd 1897. a. ja lõpetades 1903. a. Tee ehitamine maksis 460 miljoni kuldrubla. Tee pikkus on praegu 1.727 klm. 1928. a. 1. jaanuariks oli teel 513 wedurit, 11.259 kauba- ja 714 reisijate wagunit. Teel töötas 30.185 inimest. *) Mõistagi,

*) Arwed on wõetud broschüürast: Н. Терентьев. „Советский Союз, империализм и Китай.“

et selle tee ehitamine, millesse nii suur hulk rahwast wäljaimetud raha paigutati, ja mis kuni imperialistlise sõjani suurt kahju tõi (tsaariwalitsus andis puudujääkide katteks 178 miljoni rubla), oli üheks suuremaks sammuks tsaari-Wenemaa imperialistliste plaanide teostamises. Tsaariwalitsuse rööwpoliitika ajas selle tee ehitamisega kõige jõhkramat maadeahnitsemist taga. Raudtee oli suur sõjaline tähtsus, majandusliselt ja poliitiliselt oli see wene mõju laiutamine Ida-Aasias. Tsaariwalitsus pidas tee juures oma sõjawäge, ja Hiinal polnud õigust sõnagi selle kohta öelda, mis tee maaalal sündis. See oli täiesti riik riigi sees.

Nõukogudewalitsuspööras juba 1919. a., peale selle kui Koltshak oli lõpulikult löödud, hiina rahwa ja walitsuse poole deklaratsiooniga, milles ta lahti ütles kõigist õigustest, mis tsaariwalitsus oli rööwpoliitikaga Hiinas kätte saanud. Ta ütles lahti kontsessioonidest, eesõigustest, kontributsiooni osas (maks, mis suurriikide poolt „poksijate“ mässu järel oli Hiinale kaela surutud) jne, ühtlasi tegi ta ettepaneku alustada läbirääkimisi nende küsimuste lahendamiseks. Wastust ta ei saanud. Alles 14. märtsil 1924. a., peale selle kui nõukogudewalitsus oli oma ettepanekut mitmel korral ja wiisil korranud, kirjutati lepingule alla, milles SN-WL lahti ütles kõigist lepingutest, mis tsaariwalitsus surwega Hiinale peale oli sundinud. Ühtlasi tegi nõukogudewalitsus ettepaneku edaspidiste lepingute sõlmimise juures mõlemil poolt ühewääriliseks tunnistada. SN-WL oli ja on ainuke riik, kes Hiinaga seesuguse lepingu sõlmis, täielikult Hiina iseseiswust ja üheõiguslust tunnistas ja teostades. Ida-Hiina raudtee kohta tehti leping, et see raudtee jääb puht ariliseks ettewõtteks ja mõlemi poole ühise walitsuse alla, ning et see walitsemise wiis on ajutine. SN-WL iit oleks wõinud raudtee tasuta Hiina rahwale täielikuks omanduseks anda, aga sel ajal puudus Hiinas walitsus, kes oleks esitanud hiina rahwast. Anda aga tee mõne imperialismi käsiku, nagu näit. Tsang-tso-lini kätte, see oleks sama hea olnud kui tee mõnele imperialistlisele

riigile anda, mis tõeliselt ja igapidi kuri-tegu oleks olnud hiina rahwa vastu.

Mida tahtsid imperialistid ja nende käsikud, hiina kindralid, sellega kätte saada, et nad tee wäewõimuga haarasid? Kõigepealt oli see muidugi üks neist wõtetest, millega SN-WLiitu taheti sõjale prowotseerida. Loodeti et SN-WL haarab kohe sõjariistad kätte ja tungib Hiinasse; siis oleks paras aeg olnud ja soowitud ettekääne talle ühiselt kallale tungida. Siis oleks wõinud oma maa töölisi kergemini petta ja tulde meelitada, näidates „punase imperialismi“ peale.*) See lootus purunes aga SN-WLiidu wääramatu rahupoliitika vastu. Tee haaramisega taheti anda ränk hoop SN-WLiidule majandusliselt — rõõwida töölisteriigilt suur hulk rahwa warandust ja halwata Wladiwostoki sadama tege-wus. Ühtlasi taheti sellega näidata kui nõrk on SN-WLiit. Taheti hiina wäike-kodanlusele näidata, et ainult tugewate imperialistlike riikide hõlma all wõib Hiina püsida. Hiina rahwuslastele nõud-mistele taheti hoop anda, taheti õigus-tada oma imperialistlik rõõwpoliitikat, oma sõjawägedepidamist Hiinas jne; ta-heti näidata, et kui neid hiinlasi wägi-wallaga waos ei hoia, siis nad kipuwad rõõwima — et ei wõi ju neid ühewää-rilisteks tunnistada jne. Kõige selle juures mängis suurt osa muidugi ka raudtee majandusline ja poliitiline wäär-tus, mis imperialiste ajas oma küüsi ta järele sirutama. Seda tõendab see asja-olu, et nad peale wallutamist kuidagi tee jagamisel ühist keelt ei leia.

Kui SN-WLiit oli sunnitud wahekorda Hiina tagurlise walitsusega katkestama, siis algas kodanlises ajakirjanduses äge pommitamine „punase imperialismi“ pihta. Eriti agarad olid selles poripildu-mises igatseltsi sotsiaalfaschistid. Sotsid on alati imperialismi suuwoodriks olnud. Ka käesolewal juhtumil on nad oma ülesande täitmisega oma peremehelt ai-nult kiitust teeninud.

*) Missugune rumal ja kirjaoskamatu termin, mida eriti sotsid armastawad tarwitada. SN-WLiidul ei saa mingit imperialismi olla, sest puuduwad ju siin kõik tundemärgid, mis ise-loomustawad imperialismi.

Saksa sotside Berliini komitee kirju-tab oma üleskutses 30. juulil: „Maa (Hiina), kes tahab wõõraste hooldamise alt wabaneda, maa, kes lõpuks tahab olla peremees oma kodus, tembeldatakse kommunistide poolt rahurikkujaks. Nõu-kogude Wenemaa imperialism kutsus wälja selle kokkupõrke.“ „Vorwärts“ — saksa sotsiaalfaschistide keskhäälekand-ja — kirjutab 21. juulil, et nõukogude ajakirjandus ässitawat rahwaid sõjale, et: „... nõukogude poliitika intrigant-lised juhid tahawad surnukehasid näha.“

Kuid ükski sots ei piiksatagi sellest, kuidas hiina tagurlised kindralid kogu aeg just surnukehadel on tantsinud, kui-das nad nõukogude alamaid piinawad, põhjusteta wanglatesse ja sunnilaagri-tesse topiwad jne. Ei räägita terwest reast prowokatsioonilistest rõõwkäikudest nii Ida-Hiina raudteel kui SN-WLiidu esituste kallale Hiinas. Ei räägita „Pamjät Lenina“ meeskonna põhjuse-ta arreteerimisest; ei räägita Kantoni kon-sulaadi kaastööliste elajalikust tapmisest. Kõigest sellest ja paljust muust ei rää-gita, kuigi see kõigil teada on. Ei tohi ju oma peremehe, imperialismi, tegusid paljastada.

Ka eesti sotsikesed ei taha rahwus-wahelistest sotsiaal-faschistidest maha jääda. Nad toowad järjekindlalt „hirmu ja õuduse“ teateid „punasest imperia-lismist.“

Kord on seal nõukogude wäed pea poole Hiinast oma alla wõtnud, tapawad rahulikke elanikke, põletawad linnasid ja riisuwad külasid; kord on nad weriste kaotustega tagasi löödud. Räusatakse „punastest bandedest“ j.p.m., aga walge-kaardlaste metsikustest walgitakse. Sot-side „Rahwa Sõna“ awaldab (21. juul. nr. 163) pikema artikli, milles katsutakse kõike süüd SN-WLiidu kaela ajada. Toome sealt mõne wäljawõtte, et näi-data, kui truilts eestigi sotsikene impe-rialismi hoowikoera ülesandeid püüab täita.

Arutades imperialismi ja SN-WLiidu wahekordasid Hiina sündmuste walgus-tusel, ütleb „Rahwa Sõna“ ... kommu-nistlik ajakirjandus kujutab Hiinat rõõwli ja punast Wenet ilmsüüta ingli osas

(sotsid teewad aga just wastupidi P.A.). Kõneldakse täielisi absurde Hiina-Jaapani-Inglise salajastest kokkulepetest ja intriigidest Wenemaa kui „ainukese töölisteriigi“ wastu. Kõigel sellel pole muidugi vähematki põhja all; Inglise töölisterakonna walitsus jatkab endise wanameelse walitsuse tagasihoidlikku idapoliitikat...“ (Sõrendus minu — P. A.). Mäherdune meeliliigutaw see „tagasihoidlik idapoliitika“ on, seda teab igaüks, kes vähegi päewasündmusi jälgib.

Afganistani mässu õhutamine ja toetamine, India rahwuslise liikumise werine kägistamine; Palestiina sündmused, järjekindlalt sõjalise jõu suurendamine idas — kõik see on ju wäga ja wäga „tagasihoidlik poliitika“. Edasi „... Wene-Hiina konflikt Ida-Hiina raudtee pärast on ainult Hiina wabanemisega suurriikide mõju alt mõistetaw.“ Ärge jumala pärast arwake, et rahwuswaheline imperialism siin süüdi on! Ainult SN-WLiit on süüdi, tema tunnistas Hiina omaga ühewääriliseks ja hakkas seda tunnistust teostama, loobudes erilistest õigustest, kontseptsioonidest jne; tarwis ju ometigi selle mõju alt wabaneda.

Teised suurriigid, s.o. imperialistid, aga kurnawad rahulikult hiina rahwast ühes hiina tagurliste kindralitega. Ja siis: „Asjaolu, et wõõras riik, Nõuk.-Wene, Hiinat läbistawa raudtee omanikuks ja walitsejaks on, haawab Hiina rahwuslikku enesetunnet.“

Sots waikib muidugi täielikult surnuks selle tõsiasja, et hiina walitsus raudtee walitsemisest samal määral osa wõttis kui SN-WL, et Hiina raudtee puhtast kasust poole omale sai, kuna ta kopeerimise teesse pole mahutanud; miks ei räägi sots sellest, missugused rõõwkontsessioonid on Hiinas „tagasihoidliku idapoliitikaga“ inglise ja teistel imperialistidel? Miks ei räägi ta sellest, et tee rõõwimise järel on seda teed kõigile kawatsetud anda — peale Hiina. Hiinast pole juttugi.

Sots teab, miks ta waikib: õiguse rääkimine oleks walus imperialistidele, ja taewas hoidku juudaseid seda pattu

tegemast — kaotaksid kohe usalduse! Sots räägib weel, et üheks kokkupõrke ja Ida-Hiina raudtee tööliste arreteerimise põhjuseks olnud kommunistiline propaganda. Kuid me teame, et see kihutusetöö küsimus on sama wana kui SN-WL. Sellest on alati ja igalpool kirjutatud. Toome siiski ühe näite Hiinast, kuidas lugu selle propagandaga oli. Suure lärmiga lawastati Harbiini konsulaadi 38 kaastöölise protsess. Taheti näidata, et konsulaat on Kominterni osakond, kus otse ilmawolutsiooni plaane olewat tehtud. Sissekukkumine oli aga nii hale, et isegi prokurör pidi osast süüdistusest loobuma.

Kuulus „Kominterni telegramm“ oli nii kirjaoskamatult kokku seatud, et keegi ei kahelnud selle juures, et ta wõltsitud oli. Ta oli isegi wana kirja wiisi järele kirjutud, mis näitab, et ta wene walgekaardlaste käsitöö oli.

Lõpuks: SN-WLiidu töötawad hulgad on selle nelja kuu wältel, mil Hiina piiril ärewus kestab, mil järjekindlalt kaswawad wene walgekaardlaste ja hiinlaste kallaletungid meie territooriumile, näidanud, et nad walmis on oma sotsialistlist isamaad kaitsma. Nad on hulkadena endid wabatahtlikult „Erilisesse Kauge-Ida armeesse“ kirjutanud; on aktiivselt riigi III industrialiseerimise laenu toetanud; on sotsialistlike wõistluse teel tõstnud töowiljakust ja saaduste hulka — on, ühe sõnaga, kõik oma jõu selleks annud, et meie walmis oleksime imperialistidele wäärilist wastulööki andma, kui nad julgewad meie kallale tungida. Rahwuswaheline proletariaat on suure protestilainega, Imperialistide septsuste wastu, oma solidaarsust meile näidanud. Edasi peab samas sihis töötama, järjekindlalt paljastama imperialistide salaseptsusi SN-WL wastu ja ühtlasi walmis olema SN-WL kaitseks wälja astuma sõja puhkemisel. Ei tohi unustada, et sots on kõige suurem waenlane, peab igalpool ja alati näitama sotside alatud osa, paljastama nende patsifistlist loba ja näitama, et nad otsekohesed imperialistide käsikud on.

P. A.

Araablaste ülestõus Palestiinas ja Inglise tööliste walitsus

Iga kuu ja päew, kogu sündmuste-käik ilmamajanduses ja poliitikas kinnitab III Internatsionaali 6-da kongressi ja 10-da täiskogu poolt antud nn. kolmanda ajajärgu iseloomustust. Nad kinnitawad seda, et kolmas ajajärk pole kapitalismi tugewnemise, stabiliseerumise ajajärk, waid et selle osalise stabiliseerumise sisemised wastuolud järjekindla paratamatusega kapitalistlike ilmakorra alusmüüre õonestawad, kuni need kokku warisewad. „Kolmas ajajärk on kapitalistlike stabiliseerumise allamäge mineku ajajärk, on kogu ilma töölisteliikumise uue rewolutsioonilise tõusu periood“ (Manuilski).

Üks selle sawijalgse stabiliseerumise kujukamatest awaldustest on järjesti süwenew ja laienew rewolutsiooniliikumine asumail ja poolasumail. India, Hiina, Indoneesia, Marokko j.t. on walusamad kohad imperialismi kehal.

Wiimastel nädalatel pidi rahwuswaheline, eestkätt inglise imperialism jälle ühe kibeda suutäie alla kugistama. See on araablaste ülestõus Palestiinas.

Miks ülestõus Palestiinas inglise kodanlusele ja selle sotslisele täidesaatekomiteele, Macdonaldi tööliste-walitsusele, hirmu ja õuduse judinaid üle kere ajab, on arusaadaw, kui pilgu kaardile heidame.

Palestiina asub Inglise ilmariigi elusoone ääres, suure kaubatee ääres, mis emamaad läbi Wahemere — Suetsi kaanali — Punasemere ühendab Indiaga, Austraaliaga ja Lõuna-Aafrikaga. Ja Palestiina on selle elusoone nõrgemast kohast, Suetsi kaanalist, kõigest nii õelda kiwiwiske kaugusel. On Palestiina inglise mõju alt läinud, muutub kogu selle suure elusoone julgeolek Inglismaale küsitawaks. Peale selle on Palestiina ülitähtis mandriteede sõlme-punkt. Siit lähewad läbi suured auto- ja õhuteed, mis Euroopat Aasiaga ja Aafrikaga ühendawad. Siitkaudu läheb

ka tulewase suure raudtee osa, Haifa-Bagdad, mis seob Inglismaad asumaa-dega (nn. kolm kuulsat inglise K-d: Kairo—Kapstadt—Kalkutta). Muide on Palestiina kilbiks Suetsi kaanalile Prantsuse Süüria wastu.

Ka majanduslitselt pole Palestiina inglise wanadusest kõhnenewale imperialismile just ülearene suutäis, pealegi ajal, mil Ameerika Ühisriikide wõistlus teda ilmaturul samm-sammult teisele paigale tõrgub. Palestiina on põllumajanduse maa; $\frac{2}{3}$ ta elanikest toidab end põllutööst. Kaswatatakse peaaesjalikult nisu, otre, wiinamarju, arbuuse, apelsiine, mille saak järgmine (tuh. kwint. — 1 kwintal = 100 klgr.):*)

	1923	1924	1925	1926	1927
nisu	865	922	1011	990	994
oder	264	323	398	694	445
tubak	6	18	7	5	6
wiinamarjad	74	76	37	67	72
arbuusid	—	—	—	256	379
apelsiinid	—	1881	1868	1888	2653

[tuh. kasti]

Maa põllumajandusline iseloom awal-dub ka wäliskaubanduses. Eksporteeritakse peaaesjalikult willa, arbuuse, apelsiine, weini ja seepi. Neist annab apelsiinide, arbuuside ja seebi eksport 60% kogu wäljaweo-wäärtusest, mille üldsumma naelsterlingites (1 naelsterling on umbes 9 rbl. 50 kop.):

1924	1.231.602	naelsterl.
1925	1.330.830	"
1926	1.303.333	"
1927	1.899.759	"
1928 I poolaasta	884.068	"

Sissewedu oli samal ajal aga aastas $5\frac{1}{2}$ —6.000.000 naelsterlingi. Sisse weetakse peaaesjalikult petroleumi, suhkurt, riisi, riiet ja muid tööstussaadusi wähemal määral.

Tööstus on eestkätt põllumajanduse saaduste ümbertöötamise teenistuses,

*) Ежегодник мировой экономики и политики. 1929. Изд. Комкадемии.

nagu weiniwalmistus, õliwabrikud jne. Nimetamisväärt on ka silikaattehased. Maapõue warandustest tuleb nimetada suuri soola tagawarasid Surnumere raioonis. Üldse oli 1925. aastal Palestiinas 150 tööstusettevõtet kokku 1.200.000 naelsterl. põhikapitaliga, millest ainult 100.000 nstr. rahvuslikku juudikapitali oli. Muu osa kuulub määratus enamuses Inglismaale.

Majandusliselt on Palestiina Inglismaale väga tähtis weel selle poolest, et siia, nimelt Haifa sadamasse, tahetakse Mossuli ja Iraki õliwäljadelt õli torustikku juhtida, mille ehitamiseks agaralt eeltöid tehakse.

Sellest kõigest järgneb, et inglise imperialismile kaugelgi ükskõik pole, kas Palestiina tema wõi kellegi teise mõju all wõi koguni iseseisew on.

Oma mõju alalhoidmiseks Palestiinas nagu mujalgi asu- ja poolasumail tarwitab inglise imperialism seda kurikuulsat põhimõtet: jaota ja walitse! Just Lähedas Idas torkab see eriti terawalt silma.

Inglased toetasid ilmasõja ajal araablasi wõitluses Türgimaa wastu, ent peale sõda jaotati Araabia 26-ks riigikeseks, mis siis mandaatidena, protektoraatidena jne selle ilma wägewate wahel ära jaotati (ühine Araabia oleks Euroopa imperialismile hädaohtlik).

Igal parajal juhusel, kui ta huwid seda nõuawad, püüab inglise imperialism oma asumaade rahwaste wahel waenu õhutada, küll rahwuslikel, küll usulisel pinnal. Seda teed käib ta Indias, seda teed käib ta ka Palestiinas, kus ta prowokaatorid alaliselt tegewuses on araablasi ja juute üksteise kallale ässitamas, et mõlemaid nõrgestada ja ise „erapooletut kohtunikku“ mängides neid oma käpa all hoida.

Inglise kurnamispoliitika tugineb Palestiinas peaausjalikult sionismile, kuigi ta teatawates poliitilistes kombinatsioonides ka araabia kodanluse paremale tiiwale toetub. Sionism, juutide „oma kodu“ loomise idee elutes juba mõnda aastakümnet juudi kodanluse ajudes. Sel teel tahtis juudi kodanlus omale niisugust nurgakest maamunal soetada,

kus teda keegi ei segaks juudi proletariaadi, juudi töörahwa kurnamises. Oma ammust unistust wõis juudi kodanlus teostama hakata peale lord Balfouri deklaratsiooni 2. now. 1917. a., millega Palestiina puutumatuks juutide „rahwuslikeks koduks“ (national home) tunnistati. See deklaratsioon oli inglise imperialismi kawal malekäik wõitluses asumaade rewolutsioonilise liikumise wastu, milles talle tähtsad polnud mitte juudi kodanluse huwid, waid ta enda hea käekäik. Balfouri deklaratsiooniga löi inglise imperialism endale Lähedas Idas toetuspunkti sionistilise juudi kodanluse näol, mille najal otsustawamalt wõis wastu astuda araablase rahwuslistele iseseiswuspüüetele ja kindlustada oma suurt Kauge - Ida kaubateed.

Araablased, araabia suurbodanlus (mõisnikud-effendid ja kaubakapitalistid) nägid sionistides endile kardetawat wõistlejat, kontwõorast, kes nende maale tungis ja seal peremeest hakkas mängima. Araablased, keda Palestiina 800 tuhande elan. hulgas 80% on, tõrjuti tegelikult maa juhtimisest eemale. Peremeheks sai inglise ülemkomissar oma sionistidest kannupoistega. See põhjustab waenu araabia kodanluse ja sionistide wahel.

Kuna araabia kodanlus, effendid, oma poliitilise wõimu kärpimise pärast wi hastasid, siis olid just araabia kehwi kud, fellahid, need, kes sionismi hüwe enda turjal kohe tunda said. Maa hakkas sionistide ja teiste kolonisaatorite kätte kogunema. Küla kihineb. Fellahid langewad ikka suuremasse wiletusse, sest nende primitiivne põlluharimine ei suuda kolonisaatorite kapitalistilise põlluharimisega wõistelda. Nad proletariseeruwad ja on sunnitud tööd otsima sionistilise kapitali orjapiitsa all. Sellepärast näewad just fellahid sionismis oma weriwaenlast. Weel ei oska nad aga küllalt selgesti taibata, mis suguse jõu tahtel sionistilised nukud tantsiwad.

Möödaminnes olgu tähendatud, et fellahid effendidega kaugelgi ühises wäärinnas pole. Fallahide waen wiimaste wastu kaswab, sest need ahmiwad

suurel määral fellahide maid oma kätte, milles neid inglise wõimud kadastri (maade hindamise) teostamisega toetawad. Waen ulatab isegi kokkukõrgeteni.

Aga ka juudi kehwikud pole sionismilt peale piina ja piitsa midagi saanud. Kui sionistid laia rahwuslise kihutustööga suutsid teatawa hulga wäheteadlikku juudi töörahwast Palestiinasse kokku meelidada, siis on kogemused Palestiina töörahwast nüüd õpetanud sionismi õieti hindama kui „oma“ kodanluse kurnamismetoodi. Ja wiimastel aastatel väheneb juutide sisserändamine Palestiinasse järjekindlalt, ning sealt väljarändamine kipub juba ületama sisserändamist. Muide awaldab siin mõju ka Nõukogude Liidus teostataw juutide koloniseerimine, mille kohta „Die Rote Fahne“ kirjutab: „Nõukogude Liidus näeme suurt eeskujut, kuidas tööstusest ja põllumajandusest wägivaldselt eemaletõugatud rahwust sotsialistilisse majandusprotsessi lülitakse (eingliedert), ühelajal arendades ta kultuurilist omapära, kuna sionism, araablased enamust rõhudes, juudi kapitali ja briti imperialismi huwide walwel seisab.“

Töölilistele, keda Palestiinas 80.000 in. (neist 50.000 araablasi ja 30.000 juuti), nii juutidele kui araablastele, on sionism ühtewiisi mõlemile waenlane. Ja see arusaamine murrab endale pikamisi kuid järjekindlalt teed Palestiina proletariaadi teadwusse, suurel määral noore, energilise Palestiina Kompartei tegewuse mõjul. Kuidas Palestiina proletariaat ennast sionismi „paradiis“ tunneb, seda iseloomustab kujukalt streigiliikumine: *)

1919. a. streigis kaotatud tööpäewi	560
1920. a. „ „ „	591
1921. a. „ „ „	3.775
1922. a. „ „ „	1.993
1923. a. „ „ „	6.044
1924. a. „ „ „	19.782
1925. a. (5 esim. kuud) streigis kaotatud tööpäewi	18.878

*) Энциклопедия профдвижения. Профитерн.

Nagu näha, tõusis streigiliikumine hoogsalt. Kahjuks pole käepärast uuemaid sellekohaseid täpseid andmeid, kuid tähendada võib seda, et klassiwõitlus Palestiinas järjesti terawneb, mida tunnistab muuseum ka sealne 1-se augusti „Punase päewa“ edukas läbiwiimine. Streikidest wõtab peale tööstustööliste osa ka maaproletariaat. Ning kui eriti tähtsat asjaolu peab alla kriiputama juudi ja araabia tööliste klassilist solidaarsust. Kaob rahwusline wiha-waen, jääb klassiline waen ühiste kurnajate wastu.

Ent sionistilise kodanlusegi roosilised lootused ei täitu. Majandusline olukord halweneb. Nagu ülaltoodud arwudest näha, on wäliskaubandus 2—300 prots. passiwne, mis, mõistagi, majanduse arengul soodustawalt ei mõju. Ja — Inglismaa ei mõtlegi täita Balfouri lubadusi Palestiina iseseiswuse suhtes, nagu sionistiline kodanlus seda naitwilt lootis. Inglismaa ülemkomissar Chancellor on Palestiina tegelik piiramatut peremees, kes enda üleolekut igal wõimalikul juhusel paista laseb. See sunnib sioniste agressiivsemalt endale kurnamiswabadusi nõutama. Nad hakkawad Ameerika kapitalile silmi tegema. Ühisriikide kapital mängib Palestiina koloniseerimises väga tähtsat osa ja ta erikaal näitab tõusu. Nii tuleb Inglismaal ka siin Ameerika imperialismiga, oma wihase waenlasega imperialistide leeris, wõitlust pidada, kuigi see esialgul weel suurt silma ei paista.

Rahwuslik-rewolutsiooniline liikumise kasw araablasi seas, juudi ja araabia proletariaadi kaswaw solidaarsus, sionistide koketeerimine onu Säm'iga, ja lõpuks ka see, et Inglismaa peale lepingut Egitusega sealt oma wägesid peab ära wiima, mis Suetsi kaitset nõrgendab, ja et sellepärast tarwis on põhjust leida, kuidas wiisakalt sõjajõude Suetsi kaanali kaitseks Palestiinasse toimetada, — need asjaolud sundisid inglise imperialismi just nüüd jälle kord juutide ja araablasi omawahelist tapmist ja tüli prowotseerima.

Augusti lõpul s. a. „juhtusidki“ Jeruusalemmas esimesed kokkupõrked, kus araablased juutide kallale tungisid. Tapeluse näiliseks põhjuseks on nn. „Nutumüür“ Jeruusalemmas, mida nii juudid kui ka muhamedlased oma usuliseks pühaduseks peavad.

Jeruusalemmast lewib rüüstamine prowintsi. Juudid korraldavad enesekaitset. Mõne päewaga tõuseb rüüstamises tapetute ja haawatute arw 600-ni.

Inglise wõimud seadsid Palestiinas kohe kõik wälismaile saadetawad sõnumid walju tsensuuri alla. Nii püüti Palestiina sündmuse tükk aega walgustada kui kohalisi puht usulik-rahwuslisi kokkupõrkeid juutide ja araablaste wahel, millest mõne päewaga loodeti jagu saada. Kuid kõigest hoolimata hakkawad siiski Palestiinast tulema teated, mis näitawad, et liikumine pole ainult juutide ja araablaste tüli, waid et siin hoopis tõsisemad asjad päewakorras on. Ja lõpuks oli Inglise walitsuski sunnitud tunnistama, et araablase ülestõus inglisi wastast iseloomu omandab. Palestiinast tuliwad teated, et araablased inglise sõjawäeosadele ja asutustele kallale tungiwad. Selgus, et inglise imperialismi agentide poolt prowtseeritud kokkupõrge kaswas üle prowtseerijate pea, paisus wälja nende kawatsuste raamidest, pöördus nende eneste wastu.

Araablase liikumine algas reaktsiooniliste jõudude juhtimisel, kuid peagi asub liikumise etteotsa radikaalne haritlaskond, kuigi ta weel kogu liikumist juhtida ei suuda. Nõutakse sionistide õiguste kärpimist ja — konstitutsiooni ning araabia parlamenti. Nii kujunes wõitlusest sionismi wastu weel mitte täiesti teadlik wõitlus araabia rahwuslise iseseiswuse eest; kuigi sionismi pihta sihitud hoobid samal ajal ka inglise imperialismile walu teewad.

Palestiina araablase ülestõus leidis kohe elawat wastukaja teistel muhamediusulistel maal. Damaskuses, Süurias, oli demonstratsioon, millest üle 20.000 in. osa wõttis, hüüdsõnade all: wõitlus Inglismaa asumaadepoliitika

wastu ja toetust araabia wabastuswõitlejatele. Süurias, mis Prantsusmaa ülemwalitsuse all, tungiwad beduiinide salgad Palestiinasse, millele prantsuse wõimud aga peagi tõkke teewad, kartes, et ülestõus ka nende maadele wõib kanduda. Jordani tagant sissekippuwate araabiastega on Inglismaal tege- mist, enne kui nad tagasi lüüa suudetakse. Araabia riigikese Hedschas'e kuningas wastab inglase nõudmisele, oma suguharude Palestiinasse tungimist takistada, eitawalt. Süuria - Palestiina komitee Ka'ros (Egiptus) pöördub telegrammiga India muhamedlaste poole, et need araabiaste poliitilisi nõudmisi toetaks. India muhamedlaste juht Muhamed Ali kutsub muhamedlasi üles wõitlusse Inglismaa Palestiina - mandaadi ja Balfouri deklaratsiooni wastu. Tekiwad rohkearwulised araablase- sõbralised meeleawaldused India linnades. Türgimaa araablase lehed ähwardawad, et „peksame inglased Araabiast minema niisama, nagu Kemal - Paschanad Türgimaalt wälja peksis“.

Seesugust pööret asjade käigus imperialistilised prowokaatorid ei oodanud. Ning sellepärast on arusaadaw, et kõige energilisemalt ja karedamalt asuti Palestiina araablase ülestõusu sumbutamisele, milles kõik asjast huwitatud imperialistilised riigid, hoolimata omawahelisest näaklemistest ja tülidest, wäga suure üksmeelega tegutsewad.

Inglise „tööliste“ esitajate Macdonald-Snowden-Hendersoni sotsimperialistide walitsus seletas eht kindraliliku kategoorilikkusega: Balfouri deklaratsioonist ei tagane meie karwawõrdki. Udustes lausetes seletatakse, et Araabia konstitutsiooniks ja iseseiswuseks weel küpse polewat, mida näitawat ka praegune ülestõus jne. Ühe sõnaga, konstitutsiooni ja parlamendi asemele saatis sotsimperialistiline walitsus araablasele ristlējad, lennukid, tankid ja muud moodsad häwituswahendid kaela, kes sõnakuulmatuid „taltsutama“ asusid. Ja araabia töörahwast „rahustatakse“ nii tõsiselt, et sajad ja tuhanded neist hoopis „rahule“ jääwad — Palestiina mullas, ega kunagi enam ei püüa endalt rapu-

tada inglise kodanluse ja sotside surwet. Macdonaldi „töölise“ - walitsus ei kohku tagasi tarwitamast araabia kehwikute ja tööliste tapmiseks praeguseaja sõjatehnika kõige hirksamat relwa — gaase. Inglise sotsid trumpawad asumaade rahustamises isegi kõwapealised konserwaatorid üle.

Ja ega's üksnes inglise sotsid araablase ülelõuastu vastu ole. „Mässajatele kõige waljumaid karistusi“ ja wastuhakkamise armuta weresse uputamist nõuawad ka seesugused II Internatsionaali raskekaalumehed, rahwuswahelised sotssandarmid nagu Vandervelde, Leon Blum, Naphtoli j.t., nagu nad mitmel puhul toonitanud hiljutistel marurahwuslistel sionistide miitingutel (Berliinis, Londonis). Ülearune pole siin tähendada, et just II Internatsionaal üks suurematest sionismi propageerijatest on. Tema seksioonid wõtawad aktiivselt osa sionistliste komiteede tegewusest ja aitawad neile igati kaasa juudi töörahwa Palestiinas meelitamiseks.

Inglise sotsimperialistlike „töölise“ - walitsuse julmade weretegude najal, mida kogu ilma sotsiaalfaschistid heaks kiidawad, peab rahwuswaheline rewolutsiooniline proletariaat paljastama sotside jälki poliitikat. Üheltpoolt püütakse sõnades töölisteklassile meelejärgi olla, teiselt poolt aga — Palestiina, 1. mai Berliinis, ja lugematu hulk weriseid ning weretuid plekke rahwuswahelise sotsismi südametunnistusel. Eriti suured ülesanded esitab see imperialistlike suurriikide proletariaadile ja selle eelwäele — komparteledele. Asumaade rahwus-rewolutsiooniline liikumine on neile katsekiwiks, mis peab näitama, kuiwõrd nad wabanenud on sotslistest

traditsioonidest, sotslisest ideoloogiast ja wastawad internatsionaalse solidaarsuse põhimõtetele. See peab näitama, kuiwõrd nad oma ridades teostanud internatsionaalset kaswatustööd, proletariaadi rahwuswahelise ühistunde arendamist, mida Kominterni X täiskogu tunnistas ülitähtsaks teguriks tööliste liikumise praegusel ajajärgul.

Palestiina Kommunistlike partei õlgadel lasub suur ja wastutusrikas ülesanne: rewolutsioonilise liikumise protsessis juhtida Palestiina töörahwahulki proletaarsele rewolutsioonile wastuwõetawas sihis ja ise tõusta selle liikumise wõimsamaks jõuks. See ülesanne on raske, liaatigi kus Palestiina KP alles noor ja wähearwuline on ja sügawal pöranda all asub. Kuid partei senine tegewus näitab, et tal eeldusi on Kominterni juhtimisel nende ülesannete edukaks täitmiseks.

Nagu juba öeldud, pole araablase wõitlus imperialismi vastu weel küllalt teadlik, weel wõiwad inglise lennukid ja gaasipommid, tankid ja kuulipildujad rewolutsioonilise liikumise Palestiinas ajutiselt lämmatada (nagu wiimased sõnumid näitawad, on „rahustamine“ mõjunud, kuid wastuhakkamine täiesti sumbutatud ei ole). Kuid Palestiina sündmuste mõju Araabia rahwaste peale, kogu muhamedi-ilmal on wäga suur. Wõitluses kaswawad kangelased; Palestiina sündmused õpetawad Araabia ja muudegi asumaade töörahwast wõitlema oma wabastuse eest, karastawad teda. Palestiina ülelõuast on idamaadel lähenewa uue imperialismi wastase formi uus puhang, mis warem ehk hiljem maruks paisudes purustab imperialismi kõi dikud ja tee tasandab proletaarsele rewolutsioonile.

J. Anwelt

Parempoolne kallak Üleliidulises Kommunistlikes (enamlaste) Parteis

44 lehekülge. — Hind 20 kop.

Saada „KÜLWAJA“ KIRJASTUSEST, Ленинград 31, улица 3-го Июля № 48.

Eesti kodanlise diktatuuri „enese- määramise“ juubel

Eesti kodanlus — ja ta alandlikud sabalakkujad sotsid — pühitsewad oma „iseseiswuse“ wõidupühi nii mõnelgi tähtpäewal; on seda riiklise aluspõhja rajamist seotud küll 1917. a. 15. nowembriga, mil Tallinna töölised Maa-päewa laiali peksid, küll 1918. aasta 24. weebruaria, kus eesti kodanlus 18-ks tunniks oma manifestilipaka wälja andis, mille järgmisel päewal saksa imperialismi raudkonts porisse tallas; küll 1918. a. nowembripäewadega, mil eesti kodanlus enese saksa okupantide abiga uuesti pukki ajas ja tööliste kallal hakkas weretöid toimetama. Mil-lest aga walgitakse, on ajajärk septembrist nowembrini 1919, mil eesti kodanlus wiimast korda, wastu ta enese tegutsemist, tänu nõukogude punastele wägedele, püsti jalule jäi.

Tolle aja sündmustest — kümme aastat tagasi — kõneldi nüüd, nende ühte külge puudutades, Leningradi ajalehtedes, meele tuletades Judenitschi sõjakäiku Leningradi kallale, seda tsaar-kindralite wiimast katset — sel wäärinnal — töölistewõimu murda ja rewolutsiooni punast pealinna töörahwa weresse lammata. Tuletati meele päewi, mil walgete timukate salgad seisid Leningradi wärawate ees, mil nende wõit neile sedawõrd käega katsutawas läheduses seisis, et juba Leningradi tarwis päewakäskusid kirjutati, rääkimata walitsuse kokkuseadmisest, kes linna wallutamise järel pidi hakkama timukakohusid täitma. Ja peatuti sellel, kuidas punase Petrogradi töölisel, kes oma ridadest tuhandet tuhandete järel, kõige paremaid wõitlejaid, olid kõigile wäärindadele saatnud, nüüd ka selle tsaaritimuka wastu sõjariista kätte tõmbasid ja ta werise peaga ja tulise jalu tagasi löid, kuni ta — üle Narwajõe tagasi pagenud, purustatud, täielikult pea kaotanud — oma wäeriismed Laidoneri kätte wiskas ja . . . pagulaste haisewasse mädasohu uppus.

Me teame, see walge kindrali purukslõõmine oli kaugemale ulatawa tähtsusega, kui ühe walgete bande häwitamine — see purustas imperialistide ahela, millega nõukogude riiki ümberingi piirati ja taheti surnuks pigistada. Punaste wägede pealetungimine ja lagunemine eesti „rahwawäes“ 1919. a. lõpul wõttis sedawõrd kardetawa iseloomu, et inglise peremees eesti sulaste seljataga leppima pidi sellega, et sulased Tartusserahuläbirääkimistele toetasid, millele Londonist niikaua oli wastu pandud, kuni weel wähegi eesti suurtükiliha nõukoguderiiği puremiseks kasutada wõidi. Ja sellest imperialistide wäerinna läbimurdmisest oli küllalt, et lammataw blokaad puruks pudenes.

Kuid mida tähendas see sõjakäik Petrogradi kallale ja walus lüüasaamine Eestile? Ei wähem ega rohkem, kui et Petrogradi rewolutsioonilikud töölised ja punawägi eesti kodanluse „iseseiswuse“ weel kord — wastu selle kodanluse enese tahtmist — olid päästnud, eesti kodanlusele „enesemääramise“ wõimaluse annud, niihästi wäliskui seespidi.

Missugust osa etendas Eesti selles sõjakäigus ja missugused olid ta kawat-sused, ta poliitilised wäljawaated selles õnnekütmängus? Waewalt saab siingi ütelda, et eesti kodanlusel mingit iseseiswat tahtmist wõis olla. Ta oli enese juba algusest peale ihu ja hingega inglise Imperialismile müünud ning täitis nüüd ainult selle käskusid, trullit, jõudumööda, eesti töörahwast Londoni City huwide kaitsel tulde ja tapalawale kihutades. Sest iga wähemgi kübe tõelisest iseseiswusest oleks küünte ja hammastega pidanud seesuguse poliitika wastu üles tõusma, mida eesti kodanlus Judenitschi õnnemängus ajas. Kuid see mäng oli lawastatud inglise wäejuhatuse peastaabist, ja Eesti oli ainult nukk, mida traadist sikutati. Et sellele nukule pealepandud ülesanded

mitte väiksed ei olnud, näeme ta enda tunnistustest.

„Oleme aidanud Wenemaad tema sõjalises tegewuses enamlaste vastu — kirjutas 5. juunil 1919. a. tolleaegse walitsuse pea (Sirandmanni) häälekandja „Waba Maa“ — niipalju kui see on awaldunud Wene Põhja korpuse organiseerimises ja warustamises nii toidumoonna kui sõjariistade poolest. Oigugi, et see warustus on saadud suurel osal liitlastelt, on selle tasumine ometi meie arwele pandud. Peale warustuse on Põhja korpus Eesti walitsuselt rahalist toetust saanud, missugune summa meie sõjapidamise eelarwes kogunisti mitte väikse protsendi wälja ei tee, waid mida miljonitega arwata tuleb.“ (Waata: W. Kingissepp, „Iseseiswuse ikke all“, lhk. 175.)

Seda kirjutati juba Judenitschi kewadise sõjakäigu puhul. Sügiseseks sõjakäiguks tõusis see toetus weel tuntuwalt kõrgemaks, ja igas kroonis, mis nüüd eesti tööliste nahast wälja pigistatakse, et „wägewatelt liitlastelt“ ja „kaitsjatelt“ „toetuseks“ saadud dollariite ja naelsterlingite protsenta tasuda, on osakene, mis meele tuletab eesti kodanluse awanturistilisi sõjasõituisid Petrogradi kallale, Krasnaja Gorka ja Kronlinna peale ning Pihkwa peale, et — kaasa aidata . . . mitte Eesti riigi ja ta iseseiswuse kindlustamisele, mitte omariiklusele ja wabadusele, waid selleks, et teed tasandada Koltshakitele ja Romanowitele, uuele tsaristilisele Wenemaale, mis Eestile palgaks nende teenuste eest raudse saapakontsa kaelale oleks wajutanud ja „iseseiswaid“ „estländskaja gubernijas“ samati rahwusliselt käigistanud, nagu toona enne 1917. a. oktoobrit.

Wõi ei olnud see eesti kodanlusele siiski mitte küllalt selge? Ometi; juba kewadel oli juudaste leht awalikult „hoiatanud“:

„Kui Koltshakid ja kompani wõimu oma kätte saawad ja Wenemaal kindla mõisnikulik-kodalise „porjadoki“ maksma panewad, siis oleme meie kahtlemata esimeseks tapahwriks, kuhu meie „separatismuse“ ja „Wenemaa äraand-

mise“ eest karistussalgad kaela saadetakse. Ja siis me alles maitsta saame, mis Wene nuut on!

„Siit järgneb, et meie püsti sõgedad oleksime ja hullumeelset enesetapjate poolitikat ajaksime, kui me Wene Judenitschisi, Koltshakisi ja kompanid kuidagiwiisi toetaksime ja aitaksime. Sellega aitaksime meie ise seda köit keerutada, mille otsa Wene karistussalgad meid ükskord pooma hakkawad.“

Oli see arusaamine üksi sotsidel? Muidugi mitte. Tsaaritimukad ei jätnud kedagi selle kohta kahewahele, mis nad „iseseiswa“ Eestiga mõtlewad teha, kui nad Petrogradis peremeheks on saanud. Niipea kui Petrogradis endid kindlustanud oleme — kiitlesid walged kindralid Judenitschi wiimase sõjakäigu puhul Eestis — pöörame täägid Eesti poole. — See oli enam kui selgesti üteldud. Ja teisiti poleks see „suure ja jagamata Wenemaa“ lipu all wõinudki olla.

Millega siiski seletada seda „hullumeelset enesetapjate poolitikat“ mitte üksi kodanlaste poolt, waid ka sotside eneste poolt, kes ju Judenitschi sõjakäikude ajal walitsew partel oli Eestis? Kas oli kewadest saadik midagi muutunud selles enesehäwitamise hädaohus? Muutunud oli ainult see, et sotsid kewade asutawa kogu walimiste eel suuri sõnu tegid, nüüd aga tegelikult pidid seda poolitikat ajama, mida kodanlus nõudis ja inglise peremehed ette kirjutasid. Sotside leht oli juba eelmisel sügisel tunnistanud: Inglise kirjutab ette, meie peame täitma.

Nüüd polnud neil paremagi tahtmisejuures muud teed. Nad olid jäänud asutawa kogusse kui käputäis wäikekodanlasi, kel pole ühiskonnas mingit nime-tamiseväärt seljatagust, millega rehkendada tuleks. Töölised olid nad juba augusti lõpul ametiühisuste kongressilt minema kihutanud, kui — kontwõõrad, kellel tööliste hulgas midagi tegemist pole. Neil jäi üle ainult koera alandusega püüda kodanluse soowe täita, et nende armu ära teenida. Küll oli siseminister Hellat septembris asutawas kogus ähwardanud, et sotside walitsus

mitte ainult töölisi Isborskisse ei oska saata, waid ka parempoolseid — Riiga; kuid warsti olid nad sunnitud „hullumeelsete enesetapjatena“ eesti wägesid ühes Judenitschiga Petrogradi kallale saatma. Sest nii tahtis inglane, nii leidis tarwiliku olewat kodune kubjas — kodanlus, ja selle eesotsas endised tsaariwäe ohwitserid, kes ennem täna kui homme igasuguse „iseseiswa Eesti“ peale oleksid sülitada tahtnud, kui aga tsaarikindralite juhatusel all oleksid ulatanud Wenemaa töölisi tapma. Inglise peremehed poleks neid unustanud, nagu nad ei unustanud selle sõjakäigu suuremat toetajat Laidoneri, kellele ette juba tänutäheks lordi seisus ja püksipaelaordu annetati. „Iseseiswa“ Eesti papistkindralid ei laulnud mitte ainult sel sõjakäigul, waid kaua hiljemgi weel oma „olengutel“, kus suust wabalt wälja lasti, mis südames warjul oli, „Mu isamaa armas“ asemel „Booshe, tsarjähraani!“

Ja muidugi mitte nende „wabadusewõitlejate“, mitte „kindralite“ Laidoneri, Põdra, Tõnissoni, mitte lodjawäe „admirali“ Pitka teenus ei ole see, et Eestist uuesti „gubernija“ ei saanud, mille pinnal tsaaritimukad 1905. a. werepulmi oleksid korranud. Nende „isamaapäastjate“ kiuste jäi Eesti „iseseiswaks“, sest et need „isamaalased“ nii Petrogradi kui Kroonlinna ja Krasnaja Gorka kallalt weriste peadega tagasi löödi. Petrogradi töölised ja nõukogude punawägi olid, kes Eesti tsaarikindralite laastamisest päästsid ja ta Tartusse rahulepingule minema sundisid.

Wahwad „isamaapäastjad“ ja nende Londoni peremehed loobusid uutest Eesti orjastamise katsetest ainult sellepärast, et need haledad riismed, mis Judenitsch oma põhjalääne armeest Petrogradi alt tagasi Eestisse jõudis wija, sedawõrd lootusetu seisukorda kujutasid, et igasugune wäljawaade Petrogradi waldamiseks kadus. Weel pahem — need jäänused oleksid sõjawäkke edasijäämisel seda ainult määndada wõinud.

Eesti pool on Judenitschi sõjakäigu „hullumeelset“ toetamist nii seletada pütud, nagu oleks eesti walitsus ja

wäejuhatus lüüasaamist ette näinud ja meelega tahtnud põhjalääne armee rämpsusust lahti saada. Kuna meid weel mitte Seewaldi (hullumaja Tallinnas) kodanikkudeks ei peeta, et maksa seesuguse tarkusega pikemalt tegemist teha; tõime ta ainult näiteks, missuguste armetuwiletsate „seletustega“ Eesti kodanlus ja juudased oma hullumeelset enesetappepoliitikat wabandada katsuwad. —

1919. a. sügisekuud ei ole aga mitte ainult wälispoliitikas eesti kodanluse diktatuuri „määrajad“, neil kuudel, septembrist nowembrini, sündis lõpulikult ka ta sisemine „enesemääramine“, nimelt suurkodanluse wõidu näol wäikekodanliste sültselgrootaste üle, kelle kehastajateks olid tööerakondlised ja sotsiaaldemokraatlikud sotsid asutawas kogus.

Milles seisis selle sisemise wõitluse sisu? Mõlemad nimetatud wäikekodanlikud erakonnad — ja seitsaadik kui töölised 1919. a. suwe wältel otsustawalt ning lõpulikult sotside tarest lahkusid, muutus see oma ideoloogia kõrwal ka koosseisu poolest puht wäikekodanlikeks parteiks, milleks ta tänapäewani on jäänud — mõlemad wäikekodanlikud erakonnad: tööerakond ja sotsid, püüdsid oma jalgealust sellega kindlustada, et maal laialist wäikewalmistajate kihti kawatsesid luua, kes tänuks neile mõisamaadest kätteantud talukohtade eest sotside ja töökide truuks karjaks oleks jäänud. Kui riigirentnikke oleksid neid walitsewad erakonnad alati osanud oma poliitikakopliis hoida.

Kodanlise rewolutsiooni sisuks wäljarenenud kapitalismi ajajärgul ei wõi aga seesugune maaküsimuse lahendamine olla. Kodanlus polnud selleks wõimu haaranud, et wõidusaaki — maad — wäikekodanliste kihtide kätte minna lasta. Ja kui sotside ning töökide walitsus (asutawa kogu aegne esimene walitsus seisis koos: 4-st sotsist, 3-st töögist, kes endid tolajal ka weel „sotsialistideks“ nimetasid, ja 2-st rahwaerakondlasest — seega „sotsialistid“ suures, kaugelt ülekaaluwas enamuses) maaküsimuse lahendamiseks hakkas seadust walmistama, mille järele maa

oleks tulnud mõisnikkudelt tasuta ära võtta ja väikemaatarwitajate kätte anda, toetas suurrakandlus rusika lauale ning käratas: siitsaadik ja mitte enam kaugeemale! Hallparunid, kui sinnamaani kõige tugewam kodanluse põhikiht, ähwardas walitsust otsekohe pankrotti jätta, kui ta julgeb maaomanduse kallal seesugust wägiwolda tarwitada. See klassihuwiline side hallparunite ja pärisparunite wahel, mis juba 1905. aasta karistusesalkade werepulmas nähtawale oli tulnud ja mida Jaan Tõnisson Tartus, ühes parunitega, kuurikuulsaks saanud „omakaitset“ asutades — tööliste mahanottimiseks — niitelda werewendlusega oli kinnitanud, see side laiunes nüüd üldklassiliseks wäljaastumiseks suurmaaomanduse kaitsel.

Muidugi, sõda oli alles käimas, suur-tükiliha oli weel waja, ja seda oli sinna maani suurel osal mõisakruntidest lubatawate maatükkidega meelitatud ennast hallparunite ja teiste kapitalistide kurnamisewabanduse kindlustamiseks ohwerdama. Selle õngesööda otsene kõrwaleheitmine oleks enam kui hädaohlik olnud, ja nii seda ei mõeldudki. Hallparun, kes sõjaaegsete kõrgete põllusaaduse hindade najal oma kirstukapid krõbisewat täis olid ajanud, tahtis seda nüüd tegewusse panna, ja parem ala selleks olid sõja käigus päratuks jäänud parunimõisad. Mitte wäikepidajate kätte tasuta, riigirendile, ei pidanud need minema, waid waba ärikaubana turule. Ja aiault rüütlimõisad — eestlaste mõisad pidid puutumata jääma. Parunite maaomandus pidi liikwidseks, liikuwaks äriaineks muutuma, ilma et eraomanduse pühadust oleks põhimõtteliselt rikutud. Eesti jõukas kodanlus tahtis rewolutsiooni nii kasutada, kuidas seda ärikapital nõudis: maa tuli mõisnikkudelt võtta, kuid nii, et see hõlpsasti jõuka kodanluse kätte satuks.

See oli 1917. a. oktoobrirewolutsiooni läbiwiitud maa natsionaliseerimise teine, kodanline wäljaanne. Ja kui sotsid seda wussima tahtsid hakata, pandi neile rusikas nina alla. Tõnisson oma parteiga lahkus walitsusest; hallparunid sulusid oma rahapungad ja

wiljaaidad, ning — sotsid olid sunnitud põlwili heitma. Walitsus läks rahwakerakonna kätte, ja mis maaseadusest tehti, seda näeme nüüd, kus see oma 10-aastast juubelit peab (maareformi seadus pandi maksma 25. okt.). Asunikkudele ei ole mitte ainult 2 miljardi marka (ehk senti — 10 milj. rubla) tasumaksu mõisnikkude heaks kaela aetud, waid pealeselle lisaks weel eesti oma kodanlusele 2½ miljardi „maareformi teostamise kuludeks“. Asundustalud on saanud kapitali hullutansu tallermaaks. Neile on kaela koormatud määratud wõlad, mis asunikust wiimase üdi imewad, ja tuhanded ning tuhanded kohad on oskjonihaaMRI alla läinud enne kui nad hinge sisse oleksid saanudki. Teised kiratsewad ja ootawad eelläinute saatust. Ainult wäike osa neist, mis hallparunite jõukate wõsukeste kätte sattusid, wõiwad seisukorraga rahul olla. Teised lähewad seda teed, mis neile 1919. a. sügisel ette määrati, s.o. waba turu kaudu jõuka kihu kätte, kes nad uuesti suurteks kapitalistlisteks ette wõteteks ühendab.

Eesti suurrakandlus oli järjekindel oma poliitikas. Oleks kõige suurem totrus olnud mingisugust iseseiswat eesti poliitikat ajada seesugustes suurtes ajaloolistes murdlainetes, nagu seda olid klassisõja wood nõukoguderliigi ja maailma imperialistide wahel. Eesti kodanlus otsis suurte rõwikute kaitsel, ja tema süüd ei olnud, kui tal seejuures uulitsalibuna ennast esimesele wastutulejale tuli pakkuda ja — isegi „korwi“ saada, nagu kurikuulsal 28. dets. inglise admiraalilaewal Tallinnas.

Tal ei olnud muud teed, kui oma saatust wõimsate kätte usaldada ja siis täita, mis need ette kirjutasid — nii oli wähemalt lootust kui mitte peremeesteks jääda, siis ometi orjakupjadeks eesti tööliste turjal. Kubjad, kiltrid, kõrtsimehed olid tihti nende wanaisadki olnud, pojad ja pojapojad käisid nende jälgedes, ainult sabakuues ja tsilindris. „Iseseiswus“ oli ainult suitsuwing tegeahjust; reaalsust oli tal 10 aastat tagasi sama wähe kui tänapäew, kus Londoni

pangaagent Eesti majanduselu üle walitseb.

Kuid missugust haledat ja alatut osa mängisid seal sotsjuudased! Nagu alasti ajalootolad rewolutsiooniliku töölisklassi ja kontrrewolutsiooniliku kodanluse wahel kõietantsu karates; kord töölise ees käredate sõnade ilutuld rägistades, et nende häält wõita, pärast suitsu lahkumist töolistelt rusikaga ja põlweaga wõmmi saades ja uperkuuti kodanluse ukse ette lennates, kus nad nagu truid neljajalgseid Siioniwahid igaühe kallal hambaid laksutawad, kes kodanluse wõimu pühadust julgeb puutuma minna; nii ilma ühiskondlilise aluseta ja seljatagusega mängiwad nad ühelajal töölisklassi äraandjate ja kodanluse truude õuekoerte osa. Kodanlises rewolutsioonis olid nad suutelised ainult selle sirgejoonelisust wussima, ja kui nad silmapilgukski midagi muud tahtsid olla, kui kodanluse truud õuehoidjad ja töölise nõõrisebitajad, siis õpetas kodanluse rusikas nende nina all neile otsekohe seda aabitsatõde meeleaja ühiskonnawõitluses, et wõib olla kas proletaarne diktatuur wõi kodanluse diktatuur — kolmandat ei ole.

Ja kui eesti sotsid 1919. a. wälja mõtlesid „demokraatia diktatuuri“, siis ulatas sellest ainult — Isborski koledaks mõrtsukatõõks töölise kallal; kui aga waja oli parunite äraandmist walgele tuua, siis — puudus selleks paragrahw!

Kümme aastat on eesti kodanlus inglise kapitali teopoisina wõi kubjana eesti töölisklassi, eesti töörahwast üldse armutumalt kurnanud ja rõhunud; kümme aastat on sotsid oma werist äraandmisetõõd töölise kallal jatkanud. Jälle on walitsuse eesotsas Strandmann, nagu 10 aasta eest. Kuid nüüd on see taltsas suurkodanluse ori, nagu oli seda oma walitsusega pool aastat tagasi sots Rei. Ja kus ial üks wõi teine sellest „rollist“ peaks wälja kukkuma, seal wiskab kodanlus nad uksest wälja. Sest kodanluse diktatuur on nimelt kodanluse diktatuur ja ei midagi muud. Ja ei midagi muud wõi sellele wastu seada, midagi muud ei wõi seda wäärata, kui proletariaadi diktatuur. Seda on eesti töölisklassile õpetanud iga päew sellest kümnest diktatuuriaastast. Seda õpetab see diktatuur niikaua, kuni proletaarne rewolutsioon ta ajaloo kolikambri paiskab.

H. P.

Kommunistilise Internatsionaali Eesti seksiooni wäljaanne. Wastutaw toimetaja H. Põõgelmann

JUHAN MADARIK

„RIIGIKUKUTAJAD“

ROMAAN.

(Rewolutsioonitegelaste põrandaalusest elust Eestis.)

224 lehekülge. — Hind 1 rbl. 50 kop.

Tellimised saatke järgm. aadr.: Ленинград 31, ул. 3-го Июля № 48.

Изд. „КЮЛЬВАЯ“.